

SVOBODNA SLOVENIJA

"ESLOVENIA LIBRE"

GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 260254

Año (Leto) VI.

FRANQUEO A PAGAR

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

No. (Stev.) 24.

Buenos Aires. 15. december (diciembre) 1948

Naša obletnica

Ta številka "SVOBODNE SLOVENIJE" je zaključna številka prvega letnika našega lista. List sam sicer že prehaja v sedmo leto, toda kot tiskan list je izhajal leto prvo leto.

Ko smo objavili tukaj v Buenos Airesu prvo številko našega lista, smo zapisali, da hočemo služiti resnici, svobodi in pravici — tistim idealom, katerim je list služil že v domovini, ko je proti tujcu in komunističnemu uničevalcu našega naroda branil temelje našega obstoja in dajal smisel naši borbam.

Ker ne moremo te službe nadaljevati doma in pomagati svojim bratom doma v njihovih težavah in brdkostih, smo to službo podredili vsem tistim, ki so po toliko težav polnem potu prišli semkaj v ta novi svet iskat dela in nov dom. Dasi smo hoteli biti v korist predvsem Slovencem v Argentini in Južni Ameriki, smo v tem prvem letu zajeli mnogo širši krog in danes prihaja "SVOBODNA SLOVENIJA" v vse tiste kraje, kjer se ustaljuje slovenski protikomunistični begunec v novo življenje in nove razmere. V vsaki številki smo našim bralcem z načelnimi članki, s poročili iz domovine in številnimi članki o položaju posredovali v naši lepi slovenski besedi vero v zmago našega boja in mu posredovali kar največ takega, kar lahko dviga duha in moči naših rojakov po vsem svetu.

Služili smo "resnici, svobodi in pravici" tod kakor vedno povsod. Z orožjem resnice smo prišli sem in razkrinkali laž, češ da smo mi "izdajalci, vojni zločinci in plačanci imperialistov". Danes se v titovskem taboru tako zmerjajo med seboj — nam pa je v zadoščenje, da je sedaj že toliko naših rojakov, starejših slovenskih prilejencev v Argentino in drugam spoznalo, da je resnica na naši strani in da želimo svoji domovini res samo prave svobode in pravice. Vedno več Slovencev iz starih vrst se nam priključuje — in ena naših najlepših in trdnih nad za bodoči letnik našega izhajanja pa je in budi, da se bo okoli našega lista ob zaključku drugega letnika zbral vse, kar je igro Stalinnovega in Titovega komunizma v naši domovini izpregledalo in tako ugotovilo, da je pot, ki jo ubira naš list, prava in zanesljiva.

Kakor doslej, tako bomo v prihodnjem letniku ostali zvesti svojemu programu in svojemu načinu dela: v vsaki številki bomo v načelnih člankih posredovali našim čitalcem in prijateljem pravo sodbo o idejah in dogodkih, ki gibljejo naš svet; s pregledi bomo skušali sproti redno obveščati o vseh važnih dogodkih; z nasveti in

BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE IN VSO SREČO

V NOVEM LETU

ŽELI

SVOJIM NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM
"SVOBODNA SLOVENIJA"

BOŽIČNA

Zvezda nad nami kot sonce gori.
Polnoč se od žarke topote topi.

K jaslicam, Dete, poklekamo znojni,
blodni begunci čez tropski pas sojni.

brez jagnet pod pasho, brez mehov za žeje —
smo brez pridelkov še, brez prireje.

Klečoč v prahu pampe nove celine,
lahko Ti darujemo le — spomine,

žalne spomine: solz rožnivenec:
na srce ga deni, Božji Novorojenec!

Zlata še nimamo, ne mire — dlaní te
odpiramo široko Ti kot prošnje zavpite:

Z nasmehom božičnim jih blagoslovi,
da tukaj zgradijo si dom svoj novi!

Zažigamo le Ti kadilo molitve:
Obrni nam zvezdo v oznamilo vrnitve

tja, kjer zdaj mraz je, sneg in inje,
kjer k polnočnici hodijo boječe stopinje,

kjer zvonovi zamrzli so, le burja veje
skoz hlevček raztrgani in — Ti nimaš odeje...

da povijemo spet Te v tople plenice,
da v volno ovčic naših skriješ lice,

da bakle zagorijo čez vse vrhove,
da razmajémo vse božične zvonove,

da orgle zabuče čez sklonjene gláve
kot angelsko petje za Rojstvo Tvoje Slave,

da spet Ti bo toplj, kot nam tu je,
da spet Ti domače bo tam in ne tuje

kot nam tu, ko vse se je v soncu stalilo
le — Ti si ostalo, Dete Premilo...

in borni hlevček... in Mati Marija...
in bedna slovenska tovarišija...

in zvezda, ki greje kot sonce v polnoč.
O Ježušček, bodi nam v pomoč!

Jeremija Kalin

Izšel je

KOLEDAR

SVOBODNE SLOVENIJE!

Najlepše darilo za božič!

NUESTRO ANIVERSARIO

Nuestro periódico "ESLOVENIA LIBRE", celebra con este número su primer aniversario. Hace un año empezó su publicación aquí en Buenos Aires para ayudar a los anticomunistas eslovenos en sus primeros pasos en este hermoso país, que les ofreció la posibilidad de trabajo y un lindo hogar.

Cuando empezamos con este periódico fuimos solamente 200 eslovenos, recién llegados. Muchos nos aguardaban con hostilidad y nos deseaban un fin rápido y poco glorioso. Pero nuestro coraje venció muchos obstáculos; sin seguridad financiera, sin promesas y sin ayuda — pero con gran apoyo de simpatía de parte de nuestros amigos tuvimos la gran suerte de llegar hasta este primer aniversario que es una prueba de gran fe.

En adelante tenemos que seguir el mismo camino con la misma fe y sacrificio del año pasado. Esperanzas y confianza en nuestros amigos son nuestra única garantía! — No faltaremos a esta fe!

Svela noč, blažena noč...

Večina nas slovenskih novonaseljencev priči v življenju praznjebožič v vročini in znoju tik pred poletjem, ko je vročina večja kakor pri nas sredi najhujše soparice. Naš tradicionalni božič s snegom in ledeniimi svečami, s srežem na brkih mož, ki z gorečimi bakljami gazijo globok sneg čez pobočja gora do cerkvic k polnočnici, je tu samo spomin, kajti ni ne snega in ne gora... Jaslice bomo postavljali pod palme in eksotično grmičje, ki bohotno cvete krog nas, in k polnočnici bomo šli, ko se bo malo ohladila, dnevna pripeka. Ali nam bo to okolje tudi pričaralo takšno božično razpoloženje v srcu kakor doma, ne vemo; vemo ra, da nas bo navdalo z domotžjem po našem božiču in po vsem tistem, kar smo z njim in zdaj obnjem pustili tam.

Vsek od nas bo danes poromal na obisk k svojim dragim, ki jih je pustil doma, k svojim staršem, k svoji ženi in otrokom, ki so jih leta in dogodki razdržili. pa nas božič zopet veže v eno družino, skupaj pojčo ob jaslicah — pa čeprav na različnih polutah sveta — eno in isto pesem: Sveta noč, blažena noč... prišla je k nam v pomoč... V pomoč nam tukaj, ki v svobodi začenjamno novo življenje, vredno življenja, kot ga je oznanjal na ta dan rojeni Bogčlovek; in v pomoč onim, ki jim gre življenje, v drugačni smeri: proč od tega Deteta in njegovega božjega nauka. Toda oboji smo

(Nadaljevanje na 2. strani)

pobudami pomagati našim rojakom pri njih prvih poskusih predelu in ustalitvi; z novicami iz domovine pa utrjevati in lepšati naše misli in vezi na domovino.

"SVOBODNA SLOVENIJA" ostaja zvesta svoji nalogi; ostanite ji v drugem letniku zvesti še Vi in jo kar najbolj podprite!

SLUŽBA ČLOVEČANSKIM PRAVICAM

Redna letna skupščina UNO se je dni zaključila v Parizu; ker je bilo na dnevnem redu toliko vprašanj, ki v skoraj trimesečnem zasedanju niso mogla biti razčiščena, se je to glavno zasedanje samo prekinilo in se bo nadaljevalo v aprili 1949 v New Yorku. Zaključilo pa se je to zasedanje na zelo pomemben in slovesen način: za konec je bila sprejeta Listina o človečanskih pravicah in sicer tako, da so za listino glasovale vse države-članice, ki so izven sovjetskega železnega zastora. Proti je glasovala Sovjetska zveza s svojimi sateliti (tudi Titova Jugoslavija je glasovala proti). Posamezne člene listine so obravnavali dolgo ob stalni opoziciji sovjetske delegacije; toda letos so delo privedli do konca in listina je bila izglasovana in sprejeta. Določbe o obveznosti pa ni; sleherni članici

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tvoje pomoči potrebni, da bi mogli ostati še ob Tvojih jaslicah: tudi novi svet s svojim kapitalizmom nas odganja od njih; s svojim udobjem in lakoto zlata in razmehkuženostjo telesa pa se samm vlečemo stran od njega, ki je učil siromaštvo in silo do sebe in ljubezen do bližnjega... V starem kraju pa jih nasilno trga od Njega, pri katerem bi radi ostali, in prosijo pomoči, da bi obstali tudi z drugim rodom in s trejtim... Ta molitev danes ob jaslicah nas druži — ene in druge — v skupnost vere, ki je ne more razdeliti še taka razdalja, da bo le ta, ki se bo sklonil k Bogu v jaslicah, mogel iz srca in vsega prepričanja zapeti: človek, zdaj si otet! Tako pojejo doma v snegu, tako pojemo mi v vrčini in eni in drugi se podajamo v varstvo tega Božjega Novorojenca, ki edini Odrešuje človeka in pomirja.

"Slava Bogu na višavah in Mir ljudem na zemljji!"

Dajmo Mu slavo za vse, kar je storil z nami in našimi; tudi če nam je odvzel može in očete in sinove, vzel jih je k Svoji slavi; in da Njegovo slavo množimo, zato smo postavljeni na svet. Slava Bogu! A nam ljudem naj da Svoj Mir, tak mir, ki ga svet ne more dati; to ubogo Detece v jaslicah pa, naj pokleknejo k Njegovim nogam tudi vsi modri kralji tega sveta pa se bo uredil svet sam po sebi. Tako pa se razbijajo svetovni sporazumi v prazen dim, iz katerega se vidijo samo obrisi novih vojska... Vsaka konferenca nas vodi bliže k vojni. Zato verujemo, da nam samo Ti lahko daš Mir, in to Svoj Mir, ki ni mir za vsakršno koli ceno, za ceno stalnega umikanja in odstopanja Zlemu, temveč je Mir na trdnih temeljih Božjega Reda. Mir, ki ga nam zdaj svet kleše z največjo težavo, ni Mir, kot so ga oznanjali angeli božično noč; ne delajo ga v jaslicah pod belo zvezdo, temveč v senči rastočega rdečega kometa, naznanjočega pokolj in potres... V strahu tega potresa sveta poklekamo k Tvojim jaslicam — nič zato, če v poletni vrčini — in prosimo zase in za svoje doma pomoči za življenje k Tvoji slavi, in za prav takšen Tvoj Mir v svetu!

Kristus se je rodil! V resnic!

je le priporočeno, da naj svojo notranjo zakonodajo tako izvaja, da bo v skladu z načeli te listine.

Načela, na katerih stoji listina, niso nova. Stara borba človeštva za svobodo vesti, besede, združevanja in za svobodo verskega učenja in stvarjanja je v tej listini našla sedaj svojo zadnjo stilizacijo. Tudi je malo verjetno, da bi se določbe te listine takoj in povsod enako začele uveljavljati; toda storjen je velik korak v trenotku, ko skoraj polovica Evrope ječi pod eno najhujših diktatur v svetovni zgodovini, pod nasiljem komunističnih režimov.

Mogoče ni samo slučaj, da je morala biti sedaj ta listina sprejeta v Evropi, ki je polovica zasujnjena komunizmu in sprejeta je bila v Parizu, ki je včasih prednjačil gibanjem liberalnih smeri. Evropa tone v zmedu in bedo in tam danes done besede o svobodi, pravici in ljubezni skoraj kakor posmeh. Porizu pa vedno bolj ugasa baklja o tem, da je bil včasih zibelka idej o državljanских svoboščinah.

Ko pa ugotavljamo ta pesimistična dejstva, ne smemo misliti, da je brez pomena listina, ki jo je v UNO spravila v ospredje predvsem delavnost delegacij iz ameriških držav. Borba za osebno in narodno svobodo je šla v raznih dobah skozi hude težave in preizkušnje. Že ob začetku srednjega veka so se rojevale "Magne carte libertatum" (Anglija, Madžarska); postavljene so bile norme, ki so določale mejo o pravicah državne oblasti. toda prišlo je ponovno do krvavih preobratov in revolucij, da se osnovnim zamislom reši nih pravi pomen. — Tako je francoska revolucija z gesli o svobodi, enakosti in bratstvu rodila pozneje pravi spaček o teh lepih idealih, ko je z rojstvom "Lige o človečanskih pravicah" v časi Combesa in Viktorja Bascha vesta pokret služil organizaciji borbe proti Cerkvi in njenim ustavam ter pravicam.

Tako tudi danes ta "Listina o človečanskih pravicah", sprejeta v UNO, ne stopa na pot trdno in varno, kakor bi bilo želeti. Toda prvi koraki se spremljani z nekaterimi dejstvi, ki nas opravičujejo v lere upa za bodočnost. Ko je Višinski v imenu Sovjetske zveze glasoval proti tej listini, je izjavil, da zadnje svetovne vojne niso povzročile kršitve človečanskih pravic. Seveda je res, da Anglija in Francija nista šli v borbo proti Hitlerju zaradi strahot v nemških koncentracijskih taboriščih in zaradi terorja Gestapa, ampak sta šli zaradi tega, ker je bila napadena Polska in so določbe pogodb govorile o izpolnitvi dane besede. Šli sta v obrambo malega naroda tudi zaradi določb pakta Zveze narodov; v politiki napadljivosti in kršitve pogodb se je takoj nato priključila Hitlerju Sovjetska zveza, ki je napadla Poljsko, Finsko in odvzela neodvisnost baltškim narodom. Sicer je potem Hitlerjev napad na Rusijo priključil Sovjetsko zvezo k zahodnim zaveznikom; toda Sovjetska zveza od leta 1945 naprej nadaljuje s politiko, spočeto v zavezništvu s Hitlerjem: po-

lovica Evrope nima možnosti svobodne organizacije svojega narodnega in državnega življenja, ker to ne dopušča Moskva.

Zato je prvi porok za uspeh te Listine že dejstvo, da je Sovjetska zveza glasovala proti. Kakor je zaključek vojne obsodil nacistično in fašistično zanikanje pravic malih narodov do svobodnega obstoja, tako je sedaj UNO obsodil teror komunizma, ki prav tako odreka posameznim narodom pravico do svobodne odločitve; vse odločitve so namreč samo v rokah komunistične internacionale. — Prav tako pa nas opravičuje v vero v to listino dejstvo, da je listino izdelala in sprejela skupina držav, ki je sicer s težavami in bridkimi po-

tezami organizirala obstoj in odhod tolikih milijonov evropskih beguncov, ki so prvi prišli v dotik s komunizmom in se raje umaknili iz svojih domovin, namesto da bi se mu podvrgli. Sedanja listina v svojih določbah potrjuje načela, za katera so se ti milioni borili proti komunizmu; trenutno so podlegli, kakor so pod nacizmom in fašizmom začasno podlegli številni narodi. Toda vstali so, nekateri že popolnoma, drugi pa so padli pod še hujše nasilje komunizma. Vstajenje enih je porok za bližnjo rešitev drugih. Listino UNO — a o človečanskih pravicah nam žrtvam komunizma ne more biti edini in nov prapor, toda priključuje se nam eden najmogočnejših.

KAJ JE NOVEGA V ARGENTINI

Volitve v ustavodajno skupščino, ki bo obravnavala spremembe v ustavi argentinske republike, ki je bila prvič sprejeta v letu 1853, so dne 7. decembra potekle v popolnem redu in ob veliki udeležbi volilcev. V glavnem mestu je udeležba volilcev presegla 83 odstotkov. Dosedanji izidi štetja glasov kažejo, da je peronistična stranka dosegla veliko zmago. Končni izid volitev pa bo znan šele pred božičnimi prazniki.

Koncem tega meseca se mora v vseh podjetjih in uradih delavcem in nameščencem izplačati takozvani "aguinaldo", to je trinajsta plača.

Peki in delavci v pekarnah so v Buenos Aires in v pokrajini Buenos Aires v začetku decembra stopili v stavkovno gibanje; vlada je stavko proglašila za nezakonito, vendar se vsi delavci niso vrnili na delo. Šele po 12. decembru se je začelo vračati na delo večje število delavstva in postaja oskrba kruha v glavnem mestu spet redna.

Dan rezervistov je prestolnica slovensko proslavila dne 12. decembra in se je slovesnosti tega dne v glavnem mestu udeležil tudi predsednik republike general Peron z nekaterimi člani svoje vlade. Obhoda po mestu so se udeležili re-

zervisti vseh rodov oboroženih sil, pa tudi raznih pomožnih skupin.

Drugi del glavne avtomobilske dirke po Južni Ameriki in sicer na proggi Lima - Buenos Aires se je zaključila v soboto dne 11. decembra in sicer z zmago Oscarja Galveza, ki je prejel prvo nagrado (pol milijona pesos) kot vozač, ki je celotno progo prevozil v najkrajšem času. Zadnjo etapo Mendoza - Buenos Aires pa je zmagal njegov brat Juan Galvez, ki je prišel prvi na cilj. Na cilju, ki je bil na cesti general La Paz in sicer pri barriu Peron, se je zbralo nad 300.000 ljudi, da prisostvuje zaključku dirke. Zaključne besede je množiči najprej spregovoril predsednik republike general Peron, za njim pa je pozdravila zmagovalce in podprtala posmen te prireditve tudi soproga predstavnika. Maria Eva Duarte de Peron.

Bolgarsko gospodarsko zastopstvo se mudi te dni v predstolnici Argentine. S predsednikom gospodarskega sveta Mirando vodi zastopstvo pogajanja za sklenitev gospodarske pogodbe med Bolgarijo in Argentino. Ker med obema državama diplomatski stiki še niso obnovljeni, zastopa bolgarske koristi češkoslovaški poslanik dr. Kunosi.

Prispevajte v tiskovni sklad Svobodne Slovenije

Želja slovenskih novonaseljencev v Argentini in tudi drugod je, da bi štirinajstdnevnik "Svobodna Slovenija" čimprej spremenili v tednik in ga po možnosti še razširili. Vemo, da to ni samo potrebno, temveč je naravnost nujno. Toda zato je treba imeti gmotna sredstva, ker se stroški ob sedanjem obsegu skoro početvorijo. Zato smo začeli zbirati tiskovni sklad za tednik, kakor smo že razglasili po zaupnikih. Zdaj objavljamo tudi v javnosti:

Kdor daruje v tiskovni sklad Svobodne Slovenije do konca tega meseca 50 pesov, ali pa do konca t. m. 20 pesov, ostalih 30 pesov pa do 15. marca, bo dobil Koledar Svobodne Slovenije za polovično ceno, t. j. za 7 pesov in pol. Poleg tega pa še dve leposlovnji knjigi zastonj. Izdali jih bomo prihodnje leto. To sta pesnitev Jeremije Kalina: *Slavnostna črna maša za pobite Slovence in roman Karla Mauserja: Ljudje pod bičem*.

Pesnitev Jeremije Kalina je po odlomkih, ki so bili že priobčeni v raznih listih, že precej znana, dasi so to samo odlomki; v celoti, ki obsega čez 2.500 verzov, pa še ni znana. V tej pesnitvi je zajeta vsa naša borba doma in zdaj v svetu, naši mrtvi in naši izseljenci in naši trpeči doma, vse v obliki čustovanju pri črni maši za mrtve, ki pa se spremeni v veselo mašo z Alelujo. Kalina

bo izdana z originalnimi lesorezi akademik Bare Remec.

Novi še neobjavljeni Mauserjev roman se godi v Sloveniji v času okupatorske zasedbe ter je velespev materinskih ljubezni. Glavni osebi sta učitelj Zalar in akademik Bregar; eden, ki se drži, drugi, ki se upogiba, samo, da bi obstal. Pisatelj, ki je znan po povestitih Rotija, Sin mrtvega, Prekleta kri in Kaplan Klemen — vse to je napisal v taborišču! — je v to glavno ogrodje znal vplesti vse polno dogodkov iz našega najtežjega časa "pod bičem".

Knjigi bosta vedno ohranili svojo ceno.

Prispevajte v tiskovni sklad!

Društvo Slovencev sporoča:

Vsem slovenskim imigrantom, ki imajo svojce še v taborišču Fallingsbostel ali drugih taboriščih po Nemčiji (razen sivih) sporočamo, naj nam zaradi točnega seznama teh beguncev pošljete njihove podatke, da na vsa taborišča na pravimo vloge za čimprejšen odvoz teh beguncev iz Nemčije.

Imena, kakor tudi točne podatke o posameznih družinah pošljite društveni pisarni najkasneje do 5. januarja 1949.

Društvo Slovencev

Koledar Svobodne Slovenije za leto 1949

Te dni je izšla prva slovenska knjiga, ki so jo v novem svetu izdali slovenski novonaseljeni: Koledar Svobodne Slovenije. S Koledarji se je začenjala slovenska knjižna tradicija, brez koledarja ne more že več kot sto let izhajati slovenski človek, in koledar začenja tudi našo književnost v Argentini. Koledar v smislu Slovenčevega koledarja, ki je užival v domovini tak sloves, in ki ga Svobodna Slovenija hoče prenesti kot novo tradicijo — (saj so skoraj vsi njegovi uredniki zbrani okrog tega lista!) — tudi sem. Zdaj ga imamo pred sabo: 192 strani revijalnega formata v drobnem tisku z mnogimi slikami in več kot s sedemdesetimi članki najrazličnejše vsebine! Knjiga, katere nas ne more biti sram; ne ampak v ponos! Že po enem letu bivanja v Argentini smo si Slovenci ustvarili svoj list, sicer sedaj res samo še štirinajst-dnevnik (upajamo, da z novim letom tednik!), toda list, ki druži vse Slovence, in zdaj ob njem še prvo knjigo! "Brez slovenske tiskane knjige Slovenc ne more biti in ne sme biti nikjer!" je zapisal predsednik dr. Krek kot uvod v ta Koledar, ki je tem besedam najvernejše potrdilo. Vzemimo ga v roke vsak dan s ponosom in ob njem se vtapljamo v spomine naše poti od umika iz domovine do sem, kjer smo našli novo. To našo pot hoče ta prvi slovenski koledar prikazati v popisih oseb in slikami, ki so bile le redko dosegljive, pa so važen dokument za nas same pa tudi za svet, da bo dobil vsaj majhen pogled v našo begunsko bedo, pa tudi v čudežne uspehe zlasti na kulturnem polju, ki jih je v begunstvu dosegal slovenski človek. Kako pa je to v koledarju prikazano, naj orise samo kratek pregled njegove vsebine in ureditve, kakor so gradivo zbrali in ga uredili uredniki Miloš Stare, Ruda Jurčec, Jeremija Kalin in Joško Krošelj.

Koledar uvaja Slovenska izseljenska kolednica za leto 1949, ki jo je za to priliko napisal Jeremija Kalin. Po tej kolednici sledi slika Predsednika Argentinskega Naroda generala Juana Domingo Perona "po katerega osebni naklonjenosti smo slovenski brezdomci v Argentini dobili ognjišče in delo". Po izvodnih besedah uredništva, kjer poudarjajo namen in smisel koledarja, sledi koledarski del, ki ima sicer nekaj praznega prostora za pripombe, ni pa suhoperen in brez globljega smisla: naznane imata vsakonedeljske evangelije, pod črto pa spremišča vse naše težke dni med okupacijo od 6. aprila 1941 do dneva umika 5. maja 1945: od začetka vojske do začetka begunstva; vsa revolucija komunistov in odpornikov protikomunistov je podan v teh datumih pod črto, kjer si vsak posemnik lahko še pripisuje: še datume svojih lastnih doživetij in smrti svojih najdražjih. Kovačičeva pesem Šenklavski zvon, ki zvoni "Dom, dom, dom" nas prestavi v slovensko skupnost, kateri sta poslala svoji poslanici predsednik dr. Miha Krek in ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. S svojo besedo sta dala največji poudarek Koledarji in najtehnejše misli za vzdržanje slovenske skupnosti v duhu tudi v novih razmerah. Članka ne moremo trgati, treba ju je prebrati v celoti in se po njunih navodilih ravnavati.

Po teh besedah se pričenja prvi del koledarske vsebine, posvečene poznanju Argentine: tu je kratek obris argentinske zemljepisnogospodarske podobe, potni vrti iz Cordobske province, po-

doberi argentinske zgodovine pravice delavev v Argentini (R. Smersu), katališka cerkev v Argentini, ustavni položaj Argentine in njenih prebivavcev ter Hladnikov opis Slovencev v Argentini nekdaj in sedaj. Tako je povezana z Argentino tudi slovenska imigracija pred našo. Naši pa je dr. V. Brumen napisal vzpodbudičanek: V novem svetu — kvišku sreca!

V ta prvi del Koledarja je vstavljenega tudi nekaj leposlovja, tako Budnikova himna o zedinjeni Sloveniji: Razkleni, razmakni se, meja slovenska; Šušteršič Mirko, znan kot taboriščni pesnik "Valiant" je prispeval dve novi pesmici: "Odhod" (iz Evrope) in "Santa Cruz", ki "kot veseli svat — leti na zapad". Svetonočno razpoloženje naj vzbudi Janežičeve "Svetonočno romanje", ki je bilo napisano za begunce; velikonočno pa dva Novačanova soneta "V katedrali božjega groba" v Jeruzalemu, ki ju je svoj čas poklonil enemu izmed urednikov. Janko je napisal pretresljivo črtico "Mrtvi prijatelj" z ljubeljsko usodo in jo povezel s svojo bogoslovske, kar še nazorneje izpričuje njegove Pesmice, priobčene takoj nato. Budnikov "Božji vrtljak" je ena njegovih najboljših pesmi. Prospero je prispeval dva soneta v klasičnem slogu: prvi je baročna prirodna prispodoba, drugi pa sodobni pogovor dveh bratov-domobranov, katerih eden je mrtev, drugi pa — slep. Moderna balada. Malijeva Žalostinka je samo v melodijo oj Doberdob vstavljen nov sodobni tekst z namenom, da bi se udomačil za nov čas. Ta prigodnica je tudi zveza z našo slovensko usodo, h kateri se nato obrne članek prof. G. o kulturnih jubilejih iz celotne slovenske kulturne zgodovine v letu 1949. Tako oživlja tradicijo naših starih koledarjev in našo kulturno privezanost na slovensko zgodovino. Kalinovo čustveno begunsko doživetje Prešernove poezije v Novem svetu naj opozori na loletnico njegove smrti v prihodnjem letu (8.2.). Podoba Bohinjskega jezera, kamor je Prešeren postavil pozorišče boja med krščanstvom in poganstvom, predstavlja zvezo z drugim ciklom Koledarja in z njega središčem: spominu mrtvih, ki žive z nami. Celostranska reproducija oljnate slike akad. slikarice Bare Remec; Mučenci naj opozori vse Slovence, da 1. junija vsako leto praznujemo dan vseh pobitih žrtev okupatorjev in komunistov. Uvod v ciklus nam te pokaže kot borce za demokracijo in za krščansko kulturo. Ta ciklus je zase celota. Sledi odlomek iz Kalinove Črne maše za pobite Slovence, rišoč smrti, zadane od komunistov od Emerja do Ehrlicha in Natlačena in čez v množično pobijanje. Nato sledi odlomek iz reporta znane novele J. M. Stalnega: Zasljevanje starega Petra, ki kaže, kakih krutosti so se posluževali partizani. Nato opis umika čez Ljubelj z mnogimi fotografijami iz tistih dni. Tu je kronika vetrinjske tragedije. Članek Troje pričevanj in en dokument naj pokaže vsem tistim, ki mislijo, da so naši vojaki kolaborirali z Nemci, da so bili faktični "kolaboracionisti" z zapatnimi silami", kar spričujejo ameriške priče same s podpisi in notarskimi akti. Kljub temu so bili yrjeni v smrt. Pričevanje iz Teharij o mučenju kurata pisatelja Kunstja ter v leposlovnih oblikah napisane Zgodbe iz Teharij (Korošec) naj prikažejo strahotno mučilnico naših fantov pred zadnjo postajo. Ta je prikazana v Koledarju po pričevanju dveh od smrti vstalih, enega, ki je bil vrjen

preko Jesenic, drugega preko Piberka. Preprosto priporočovanje bolj od vsake literature, ki takoj nato sledi pričevanjem. Tu je pesnica Špelca prispevala dekliški vzdih za mrtvim zaročencem, Kalin je napisal Vetrinjski psalm, Neimenovani pa odlomek iz romana Mrtvi bataljoni, ki je gotovo ena najmočnejših oblikovanj teh smrti, a Igor je zapel poslednjo Posmrtno pesem. Ta ciklus je ponazorjen s slikami iz Vetrinj in z Ljubelja ter z lesorezi Remčeve in kipi Fr. Ahčina.

Zvezo z naslednjim je napisal Andrej, ki je k tem smrtnim postavil planiko, žitni snop in vinograd s klopotcem v spomin domovine, kakor smo ga tudi mi begunci vzeli na pot v — taborišča. Novačeva iz štajerkih goric "Mojsin ni izdajalec" nas postavi v sedanji čas tam doli, ko oče brani sinovo deljanje, ker je zapustil dom in šel med begunce: "Je že prav storil, še vedno je vse prav naredil".

Kako pa se je tem godilo? Kaže pregled begunskih postaj v Avstriji in Italiji.

V avstrijska taborišča nas popelje pesem "Tirolskim goram" (fr. Blazij).

Pregled taboriščnega življenja v Avstriji od Vetrinja preko Lienza do Spittala ter izven te črte v Judenburgu, Kellerbergu, itd. itd. je podan v kondenzirani obliki, kot sploh vsa ta poročila, pa vendar le v taki, da zajame celotno obliko vseh veselih in žalostnih dogodkov, pa tudi vsega kulturnega in cerkevnega duhovnega dela. Mnogo slik je vstavljenih v opise teh dogodkov, nasilnih preseljevanj in šikan, ki so jih bili koroški begunci deležni v smislu angleško-titovske pogodbe, toda vse je minulo. Med ta pregled so tiskane pesmi njihovih pesnikov (Mali, Kovačič, Jakopič) ter črtica njihovega glavnega pisatelja Karla Mauserja" Brezov Križec.

Opis avstrijskih begunskih taborišč sledi kronika italijanskih, začenši v Monigu, pa preko Servigliana v Senigallijo, potem pa posebej opis Barlette (Marjan Marolt), Trani, Modene, Reggio Emilia, Ebolija, Riccione itd. pa tudi onih izven taborišč (Rim in Trst). Med te opise pada opis RAFovcev v Italiji, studiranje slovenskih visokošolcev v Gradeu, Bologni, Španiji itd. ter usoda slovenskega bogoslovia preko Praglie, Brixena do San Luisa. Med to gradivo je vstavljen Dvoje pisem Miklavža Trpotca, ki nas prestavita v prestresljivo okolje naših v domovini. Dr. Debeljak je podal kratek zaris emigrantne književnosti. Ogromno gradiva, ki je tu prvič pregledano kot celota, čeprav samo v glavnih obrisih. Temelj naše "begunske zgodovine" je s tem podan, zdaj bo treba to podobo samo dopolnjevati in dograjati. Vsi članki so bogato ilustrirani s podobami s sportnega, kulturnega, cerkvenega, obrtniškega itd. gledišča. Vsak begunec, ki je šel skozi katerega-koli teh taborišč, si bo ob Koledarju lahko vzbujal spomine, ki so hvala Bogu prešli v preteklost in v Koledar. Ta del zaključuje "Ribniški puščljec", ki so ga avstrijski begunci poslali soprogi prezidenta Argentine ge. Mariji Evi Duarte de Peron v zahvalo za rešitev begunstva.

Zadnji del pa je posvečen pregledu dela za — novo naselitev v svetu. Tu je opisano pripravljeno delo v Rimu (J. Košiček) in v Argentini (Janez Hladnik); potem delo Socialnega odbora v Rimu in posebej Emigrantske pisarne, na čelu vseh teh člankov pa stoji celostranska skupina največjih severno-

PRED SEDMIMI LETI JE V BORBI
OMAHNIL ING. EMER

4. decembra je poteklo sedem let, kar je sredi ljubljanskih ulic padel kot prva žrtev organiziranega odpora proti komunistični revoluciji ing. Fanouš Emer.

Sredi najsilnejše delavnosti za vzvišene narodne cilje je ing. Fanouš omahnil; malokdo se je zavedel groznega dejstva, da so se komunisti odločili uporabiti vsa sredstva za doseglo komunistične oblasti na slovenski zemlji.

Razumljivo je, da je bila delavnost ing. Fanouša komunistom trn v peti, kajti on je preko svojih sorodnikov, tedaj in še danes komunistov, kmalu zvezel najbolj skrite tajne CKKPS in tudi našel učinkovit način borbe proti njim.

Njegovo ime so komunisti po svojih propagandnih kanalih tedaj blatili, a bilo je zmanj vse njihovo ogabno delo. Ing. Fanouš je ostal vsem vzgled vztrajnosti v borbi in smisla za žrtev; z ing. Fanoušem se je odprla dolga vrsta žrtev revolucije med študenti in akademiki ter inteligenči.

Svoji narodni zavednosti, v kateri je rastel že od svojih najmlajših let dalje, je živilo tudi svoje živiljenje.

Junaku Emerja — večna slava!

amerikanskih dobrotnikov Lige katoliških Slovencev, brez katerih pomoči ne bi mogli rešiti toliko svojih živiljenj in eksistenc v tem času. Tu se vidi tudi delež Društva Slovencev, predvsem pa ogromno delo našega ministra dr. Kreka in njegovih zvez, ki so nam neizmereno koristile.

Za zaključek pa je podan pregled Slovencev — v svetu, kamor so se že po času begunstva preselili in naselili. Po vseh kontinentih smo se razšli, tri v koledarju pa smo se sešli. Tu, kjer se končuje sedanji Koledar, pa se bo začel prihodnji, ki ne bo posvečen več begunstvu, temveč — novo-naseljenstvu.

Horvatov članek o umrlem prekmurskem voditelju J. Kleklu, dr. Kačarjevi zdravski nasveti ter črtica "Raztrgane citre" — pa je koledarsko gradivo, ki zaključuje zadnje strani.

Na platenicah pa so poleg oglasov vsakdanje potrebne stvari: pregled državnih in cerkvenih praznikov.

Tak je ta prvi Koledar v novem svetu, prva knjiga novonaseljencev, v večini posvečena likvidaciji begunstva, zaključku naših spominov na kampe in morja. Naj ne bo nikogar med nami, ki bi si ga ne nabavil, kajti od prodaje Koledarja bo tudi odvisno, če bomo mogli z listom "Svobodna Slovenija" priti na tednik. To je v medsebojni zvezi in kdo ne bi tudi želel vsak teden dobivati slovenske novice, zlasti — iz sveta, kamor se je naša skupnost razbila. V Svobodni Sloveniji in v vsakokratnem njenem Koledarju imejmo svojo najtrdnejšo duhovno zvezo. Prepričani smo, da ta naš prvi Koledar opravičuje to poslanstvo.

JANKO ARNŠEK
krojač

Arroyo Toro — Tigre
izdeluje moške in ženske obleke, za čr. gg. duhovnike talarje in sploh vsa salonska črna oblačila.

Cene nizke, postrežba solidna in točna. Pri večjem naročilu za zavode znaten popust. Na povabilo pride na dom. Oh nedeljah ga dobite pri slov. maši, nato pa na Victor Martinez 50.

PODPIRAJTE
SVOBODNO SLOVENIJO

POGLED NA LETO 1948:

NITI MIR - NITI VOJNA

Leto 1948 je bilo prvo po drugi svetovni vojni, ko se je začelo uveljavljati naziranje, da je boljše živeti v svetu brez miru in reda, kakor pa da bi bilo treba vse urejati tako, kakor je to narekovala Moskva. V novo leto 1948 je Evropa, glavno poprišče druge svetovne vojne in tako tudi glavno poprišče mednarodne politike, ki naj bi tamošnje razdejanje uredila, zaplavala v znamenju popolnega razkola med Moskvo in zahodno Evropo. Konference štirih zunanjih ministrov so se razbile; Evropa se je vedno bolj delila na dvoje: države tostran železne zaves in države na zahodu, kjer je še vladala demokracija; pogajanja za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo in Nemčijo so zastajala zaradi sovjetske sabotaže; v zahodnih evropskih državah so komunisti — in to zlasti v Franciji in Italiji — prirejali stavke, ki so grozile preiti v prave državlanske vojne. Toda v državah izven sovjetske zasedbe komunisti niso mogli prevzeti oblasti, Marshallov načrt je odpornost zahodnih evropskih držav proti komunizmu povečal, le v češkoslovaški so komunisti z direktnim posegom sovjetskih oblasti prevzeli oblast v državi in kmalu zatrli vse svoboščine, ki so še obstojale v tej republiki. Tako smo na prag leta 1949 prišli tako, da se prepad med vzhodom in zahodom stalno veča; zasedanje glavne skupščine UNO se je v Parizu zaključilo tako, da niti eno važnejše vprašanje, ki je bilo na dnevnem redu, ni bilo soglasno sprejeti in ker je ostalo še toliko točk dnevnega reda za razpravo, je bilo pariško zasedanje UNO prekinjeno in se bo v aprilu 1949 v Newyorku nadaljevalo.

Ko smo tako skušali v kratkem podati mednarodni položaj ob koncu leta 1948, smo vsekakor lahko v toliko zadovoljni, da je bilo v tem letu dosledno izvajano načelo, da komunizmu ni nikjer popuščati. Daleč so že mimo nas časi, ko je moralno biti vse tako sklenjeno in storjeno, kakor je to hotel komunizem. Nauki konferenc v Jalti, Teheranu in Potsdamu so vendarle ugodno vplivali. Zadnje, kar je bilo še storjeno v sporazumu s sovjeti, je bila mirovna pogodba z Italijo, toda tudi v posledicah pogodbe se kaže, da sovjeti iz vsake pogodbe pobero le tisto, kar jim odgovarja, vse ostalo pa zavržejo ali pa izvedbo onemogočijo (vprašanje Trsta in italijanskih kolonij.)

Sedaj je svet razdeljen na dvoje in ker prave vojne še ni, se ponekod izvaja mrzla vojna (Berlin), ponekod pa opravljajo vojna dejanja skupine, ki so komunistične, niso pa naravnost že sovjetske (Grčija, Kitajska, komunistične pete kolone v raznih ameriških državah.)

Toda, če pregledamo razmerje sil, ki ti dve fronti spremišča, tedaj moremo ugotoviti, da je vkljub vsemu razmerje sil danes že v veliko prednost zahodnim demokracijam in tistim silam; ki so proti komunizmu. Glavno bojišče med zahodom in vzhodom je trenutno v Nemčiji; Nemčija se vedno bolj lomi v zahodno in vzhodno polovico, berlinska kriza pa je najvidnejši izraz bojev med vzhodom in zapadom. Sovjeti so borbo v Nemčiji že izgubili, kajti zahodni del Nemčije živi mnogo bolj urejeno ko pa tisti del, ki je pod oblastjo komunistov. Berlinske blokade sovjeti niso mogli popolnoma izsiliti; obratno, izkazalo se je, da je zahodno letalstvo na taki višini, da lahko ohranjuje več miljonsko mesto in

ga oskrbuje z vsem potrebnim. Komunistični režim se v vzhodni Nemčiji uvaja le z največjim nasiljem in ljudje beže od vzhoda proti zahodu in ne v obrani smeri. Še zanimiveje pa je, da se je v zahodni Nemčiji začelo novo "komunistično" gibanje, ki je v ostri opoziciji porti komunizmu Stalina in Lenina. Tako bo iz tiste Nemčije, ki je rodila s Hegelom in Marksom najokrutnejši politični sistem, vzkliklo verjetno tako "komunistično" gibanje, ki bo oslabilo noge sovjetskemu slonu. (Leta kaj bo potem s to novo izdajo nemškega komunizma, je težko presrediti, kajti že večkrat se je navajalo: "Gorje, če bi komunizem Nemci vzeli v roke.")

Druga velika šibkost v fronti komunizma je nastala s sporom med Titom in kominformom. Zelo verjetno je ta spor še vedno močno pod kontrolo Moskve, toda nastale so nato v taboru komunizma še druge razpoke, ki kažejo, da v taboru Moskve ne pridobivajo, ampak izgubljajo. Na Poljskem je bil izključen iz komunistične stranke sam generalni tajnik Gomolka, v Rumuniji je bil iz vlade vržen tajnik komunistične stranke, ki je bil v Grozovi vladi pravosodni minister; vrgli so ga iz vlade, ker je bil proti temu, da bi se Rumunija s plebiscitom vključila kot zvezna republika v Sovjetsko zvezo. O njem ni več sledu in vsa poročila govore, da je Groza tajnika svoje stranke izročil Rusom, ki so ga odpeljali v Sibirijo. Še manj bo poslušala Poljska nasvete iz Moskve tedaj, ko bo Rusija vzhodno Nemčijo organizirala v sovjetsko republiko in jo podredila svoji kontroli. Med vzhodno Nemčijo in Poljsko pa bodo najprej nastali spori glede meje ob Odri — še mnogo miljonov Nemcev in Poljakov bodo sovjeti morali odvleči v Sibirijo, predno bodo zagotovili vzdržen red med tema dvema državama, pa če tudi komunističnima.

Delne uspehe bi mogla pripisati sebi komunistična fronta samo na Dalnjem vzhodu; kitajske komunistične čete so že pred Nankingom in Pekingom. Prav tako so sovjeti vpostavili svojo lanskovo vladu v severnem delu Koreje. Toda le malo je verjetno, da so ti komunistični uspehi nekaj končnega. Skoraj bo preteklo 25 let, odkar je vsa Kitajska ali v revoluciji, ali pa v vojski. Niti voditelji revolucije, niti generali raznih vojska niso zamogli ustaliti svoje končne oblasti nad tem ogromnim delom Azije. Pa so bili uspehi japonskega orožja zelo prepričevalni — Nosilec tujega sistema je na Kitajskem propadel (kitajski pisatelji pravijo, da se je poskus Japanske zlomil, ker Kitajec visoko prezira tistega, ki skuša vladati s "pruskimi" manirami); komunistična vojska prodira tokrat pod vodstvom sovjetskih generalov (vse operacije vodi sovjetski maršal Vasiljev) in iz vsega dosedanjega se vidi, da je komunizem le poostren pruski sistem vladanja. Nad dvajset let so ogromne vsote ameriških dolarjev plule na Kitajsko, da bi to državo modernizirale in dvignile; uspeha ni bilo. Iz Moskve lahko izvajajo sedaj samo razdejanje in revščino; ali bo to prepričalo Kitajce o zmotah dosednjega njihovega ravnjanja? Le malo je izgledov za to!

Na drugi strani pa se zahodni blok ustaljuje in delo obnove povsod napreduje. Načrt o organizaciji Evrope kot Unije evropskih držav je sicer zaradi opozicije Angležev propadel, toda nikjer komunisti več ne pridobivajo. Nekateri

so predvidevali, da bodo začeli komunisti najprej pridobivati v Italiji; toda pred nekaj tedni so bile občinske volitve v nekaterih delavskih predelih Italije in so komunisti povsod propadli. Stavka v Franciji je bila zlomljena in v Grčiji sami guerila tudi ni dosegla večjih uspehov. Židom se je posrečilo organizirati in utrditi svojo državo v enem delu Palestine; skrajne levicarske skupine so sicer spravile s sveta tistega, ki so ga sovjetti najbolj sovražili — grofa Bernadotta (on je bil tisti, ki se je za Himmlerja pogajal z zahodnimi zaveznički, da bi se z ostankom nemških sil v aprilu 1945 še obrnili proti sovjetom), toda ta umor je potisnil v ozadje tiste sile, na katerih je slonel sovjetski vpliv v novi državici. Toda boj v Palestini še ni odločen in vedno bolj stopa v ospredje kralj Transjordanije, ki je najnevarnejši nasprotnik Izraela, obenem pa ves v službi angleških interesov.

Ob koncu pa ne boli preveč tvegan presoditi, kako bi se moglo razvijati novo leto v mednarodni politiki. Dosedanje potek urejanj razmer s Sovjetsko zvezzo dokazuje, da je možno iti naprej tudi brez dogovorov ali pa kompromisov z Moskvo. Dokler se komunistični režimi ne bodo odločili za druge metode in družično pojmovanje dane besede ali pa sklenjenih dogоворov, tako dolgo ne bo nobenih mostov ali pa prehodov skozi železno zaveso. Demokracije nikdar niso nastopile pot nasilnih obračunov, ne da bi bile k temu prisiljene ali pa če niso napadene — zato je prepuščeno komunističnemu bloku, da izzove vojni spopad. Toda dosedaj se je izkazalo, da ima Stalin vse še tako trdno v oblasti, da nikdo nikjer ne more sprožiti puške poprej, predno bo to on ukazal. Vse, kar Stalin trenutno hoče: kaos in gospodarski nered, zamore doseči, ne da bi mu bilo treba zato žrtvovati niti enega svojega vojaka. Komunizem se dejansko že vojskuje i v Grčiji i na Kitajskem pod naročili iz Moskve, toda sovjetska vojska lahko mirno čaka, kakor čakajo na ukaz iz Moskve vse komunistične pete kolone v vseh državah sveta. Vse to bi komunizmu danes že zadostovalo za skoraj da le malo tvegano vojsko proti zahodu, če bi ne bilo v ozadju modernih sredstev vojskovanja, ki jih Stalin še nima, toda mrzlično pripravlja. Ker je leto 1949 še prekratko, da bi Stalin zmagel prehiteti zahodne zavezničke, je le malo verjetno, da bi se obračun v tem letu sprožil.

Toda vse se usmerja le v eno: generalni štabi zahodnih zavezničkih so že sestavljeni in tam, kjer se pričakuje hujši komunistični sanek, se ustvarajo posebne varnostne mere. Še nismo prišli v dobo, ko bi bile z vsemi bivšimi vojskujočimi državami sklenjene mirovne pogodbe, pa smo že prešli v dobo vojnih požarov in odkritih vojaških ukrepov obrambe. Če bo stanje dalj časa trajalo, bo ponekod zamoglo priti še do zanimivih notranjih preobratov v raznih državah in to zlasti tam kjer bi to narekovala strategija bodoče vojne; prav tako pa zamore diktatorski režim kakor je ruski enkrat pasti v tisto, kar je največji sovražnik diktature, v prehitro odločitev, ko diktator vrže vse na kocko; mladi Napoleon in mladi Aleksander Macedonski sta v prvih dobah dosegala velike uspehe. Hitler in Mussolini pa sta v dobi osivelih sene previsoko stavila in izgubila. Na vzhodu te primere nujno ne morejo držati, toda El Džingis kan je imel preveč sinov, da bi jim mogel zapustiti dovolj zemlje in bogatstva!

**NAROČAJTE
SVOBODNO SLOVENIJO!**

Lep jubilej

Prejšnjo nedeljo so se na Paterinalu zbrali sodelavci in prijatelji g. Andreja Križmana, da proslave njegovo srečanje z Abrahamom. Dopoldne so se udeležili za njegovo zdravje darovane sv. maše, po-poldne pa so jubilej proslavili ob časi vina v salonu Živec.

Po šolanju se je Križman odločil za službo oltarja. Nekaj časa je kaplanoval v Žužemberku, nato na Jesenicah. Tam se je z vso silo vrgel v prosvetno in gospodarsko delo. Mogočna stavba Krekovega doma na Jesenicah je veličasten spomenik, ki si ga je sam postavil v tistih dneh.

Železarske Jesenice so dale pa g. Križmanu več kot samo področje prosvetnega in gospodarskega udejstvovanja, dale so pravec vsej njegovi nadaljnji delavnosti. Povezal se je z delavstvom na življene in smrt. Z vso ljubeznijo je sledil borbi krščanskega delavstva na Jesenicah za njegove pravice in kaj kmalu — za popolno preosnovno obstoječega družabnega reda. V usodni dobi omahovanja mnogih je takrat na Jesenicah dozorela misel o ločitvi krščanskega delavstva od "Jugoslovanske strokovne zveze", ki se je vedno bolj izneverjala brigi za resnične delavske interese in se udinjavala komunizmu. Misli so rodile dejanja. V času velike jeseniške stavke leta 1934 se je tam ustanovila nova katoliška delavska organizacija, ki je nosila ime "Strokovna organizacija delavcev". Njen sedež je bil leto dni kasneje prenešen v Ljubljano, ime spremenjeno v "Zvezo združenih delavcev", delokrog pa razširjen na vso Slovenijo.

G. jubilant je postal prvi delavec te nove Zveze. Najprej iz Jesenic, nato iz Tunjic, kjer ja župnikoval in končno iz sedeža organizacije v Ljubljani je urejal "Slovenskega delavca". Prevzel je mesto duhovnega vodje Zveze združenih delavcev in kmalu nato še mesto glavnega upravnega tajnika organizacije. Tu se je žrtvoval ves za delavce. Zato je zadnjih petnajst let delavnosti slovenskega delavskoga krščanskega gibanja neločljivo zvezanih z imenom g. Križmana. Pri vsem organizacijskem delu: strokovnih akcijah, vzgoji novih strokovničarskih kadrov, reorganizaciji Delavske zbornice v Ljubljani in kdo ve čemu še vsemu, pa ni nikdar izgubil izpred oči klica časa, ki je prihajal: nehati samo govoriti o socialnem načiku Cerkve in začeti ta isti socialni nauk izvajati v življenju.

Ko so italijanske okupacijske oblasti leta 1941 "Zvezo združenih delavcev" razpustile in njenim organizatorjem onemogočile nadaljnje delo so leti z jubilantom na čelu pristopili k delu za izdelavo slovenskega socialnega in gospodarskega programa. Ta program, nad 200 strani velikega formata (obsegajoče delo), je pod imenom "Stanovska ureditev Slovenije" doživel doslej že štiri izdaje. V Rimu je tudi pričel izdajati časopis "Družabna pravda", ki je širila z misel velikih preosnov v družbi.

Gospodru jubilantu želimo zdravje in blagoslov za nadaljevanje njegovega dela, in uresničenje njegovih načrtov.

Pravi starla legenda, da na sveti večer v vseh studencih teče namesto vode najboljše vino, pa ne vsakomur, temveč le tistem, ki je brez greha na duši in brez sovraštva v srcu.

Pač bi se marsikdo polakomnil prečudne vinske kapljice. Pač bi marsikdo raje šel s sodom k studencu kot z rožnim vencem k polnočnici. Pa prav v tem je globoka vsebina legende, da je obsojen na razočaranje ravno tisti, ki je sružen svojih posvetnih želja.

Kaj je vendar božično veselje, tako vprašujejo posvetni ljudje. Kje je božji mir, ki ga je prinesel Ježušek na sveto noč, tako se posmehujejo ljudje, ki s "sodom čakajo na svetonočno vino", medtem ko verni zemljani sledi glasu božičnih zvonov in trudoma stopajo po ozki gazi trdega življenja proti nebeskim višavam.

Med tem ko posvetni ljudje padajo iz enega razočaranja v drugo in vedno znova doživljajo kakor tisti, ki v spanju žejen pije v dolgih požirkih, kateri mu ne omočijo suhega jezika, nadaljujejo svojo zemsko pot drugi z rožnim vencem v roki in s križem na hrbitu. Ob siju božje besede Gospodove ki pravi "zaupajte, jaz sem svet premagal", jim je stopinja lahka in misel vesela. Še nekaj korakov, še en klanec ali dva, pa bo zemska pot zapeljala v božje veselje in večno srečo.

Ni utvara, ne! Živa resnica je blagovest božične noči. In tudi legenda o vinu, ki teče tisto noč izpod skale, ima svoj smisel. Božičnega miru so deležni otroci božji, to se pravi tisti, ki zvesto Bogu služijo in ki bližnjega z resnično ljubeznijo ljubijo, ne da bi bili v ničemer sužnji neurejenih želja, ki človeka vlečejo na pot pogube.

Ko Vam, dragi rojaki, voščim vesel Božič, naj Vam dam torej najprej v roke ključ do božičnega veselja in miru.

Najprej besedo starim Slovencem!

Marsikaj se je zgodilo v zadnjih letih. Bili so časi, ko smo bili na celi črti prijatelji. Kamor sem Vas povabil, ste radi številno prihitevi. Kako lepi so bili prazniki, birmi, nove maše, romanja, izleti, veselice... Nobena vrata, pa tudi nobeno srce se ni zaprlo pred menoj. Dolga leta je bilo tako.

Kaj je prišlo vmes, da se je takoj zaobrnilo?

Bral sem v evangeliu sv. Janeza: "Spomnite se besede, katero sem vam dal: učenec ni nad učitelja in služabnik ne nad svojega gospoda. Dovolj je za učenca, da je kot učitelj in za vajenca, da je kot njegov mojster... Če so preganjali mene, bodo tudi vas; če so spolnili mojo besedo, bodo tudi vaso. A vse to vam bodo storili radi mojega imena, ker ne poznajo Njega, ki me je poslal" (Jan 15).

Še in še sem prebiral te besede in jih premisljeval in razumeval, da bi moral najprej sebi izprashati vest, če sem bil dosti zvest vajenec svojemu Mojstru in šele potem bi mogel s pravico soditi, ali meres zadeva delež ki pritiče zvestemu učencu... Ne bom torej sodil, kaj je bilo po moji krvidi, kaj pa je bil moj zasluzeni delež na stopenjah božjih. Saj sem našel tudi

JANEZ HLADNIK

Svetonočno vino

to besedo v evangeliu: "Kadar boste storili vse, kar ste storiti mogli, porecete: ničvredni hlapci smo. Kar je bila naša dolžnost, smo storili" (Luka).

Pač pa so ostale moje misli na besedah Pavlovega pisma: "Svari, opominjaj, grajaj, proti v vsoj potrpežljivosti in modrosti. Prišel bo namreč čas, ko ljudje ne bodo zmožni prenesti zdravega nauka, ampak si bodo sami izbirali učitelje po svojih željah, kateri bodo prijetno žgečkali njihova ušeza in jih bodo odvajali od resnice ter zavajali v prazne bajke" (Tim II). "Toda ti čuvaj, delaj v vsem, bodi blagovestnik, vrši svojo službo", tako naroča Pavel nadalje.

Kdo je pač bolj želel kot jaz, da bi naše sanje o lepi, svobodni, odrešeni domovini postale resnica! Saj sem na Sveti Gori že leta 1928 prosil Marijo, naj čuva nad našim narodom in naj sprejme tudi moje delo, če bi mogel biti v čem koristen, da postane resnica Gregorčičeva beseda: Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene!

M d tem ko ste primorski rojaki v Vaši veliki ljubezni do zemske domovine prezrli, kako zvita je igra sovražnika naše večne domovine in naše večne sreče in ste mislili, da rdeča zvezda primaša odrešenje in niste hoteli verjeti, da je ta zvezda rdeča od prelite bratske krvi, ki je tekla po hudobiji peklenskih sil, ki so zlorabile plemenita narodna čustva v temne namene, sem jaz iskal odgovora na zametana vprašanja v knjigah, kamor so zapisali svoj nauk Marks, Lenin, Stalin in drugi, ki so se razglašali za glasnike novega človeštva. Primerjal sem dogodke z navodili, po katerih naj se pripravlja človeštvo raj na zemlji. Biral sem imena rojakov, ki so iz teme prišli na vodilna mesta...

Krvavelo je moje srce ob bridkih dognanjih. Ali je res blagor domovine zahteval požige tolikerih vasi? Ali so morali pasti za osvoboditev domovine na strahotno okrutne načine pod morilno roko brata prav najboljši, najbolj nesebični in veljavni slovenski možje? Ali je bilo za svobodo domovine res treba gnati v gozdove nedolžna dekleta, da so se tam spremenila v divje zveri? Ali je bilo res treba poklati nazadnje še desetisoč slovenskih mož in fantov in njihove grobove prikriti? Ali je bilo še potem res treba, da besne ljudska sodišča proti duhovnikom in poštenim ljudem zato, ker nočejo v komunistične vrste?

Vi ste si pred temi stvarmi zatiskali oči in ušesa, ker tega niste žeeli videti. Jaz tega nisem mogel in ne smel, kajti prišel je do mene glas, ki ga je zapisal prerok Ezeziel: "Ti, ki si čuvan, če vidiš sovražnika priti, dvigni svoj glas in povej vsem, da sovražnik prihaja. Če si storil, kar je tvoja dolžnost, je prav, in ljudje bodo sami krivi svoje pogube, ker tvoje besede niso hoteli poslušati. Če pa ti nisi opozoril da prihaja sovražnik, bom iz tvojih rok tirjal kri tvojih varovancev..."

Pač bi me danes po pravici lin-

čali, če bi še jaz pomagal slepiti narod, ki hoče resnico spoznati in ki ima pravico, da jo spozna.

Vem, da nekateri še danes raje poslušajo bajke, ki prijajo njihovim fantazijam, toda malo jih je že in ogromna večina rojakov sprengleduje, da mene ni vodila nobena skrita in nevrčna misel, temveč da sem vsak čas podajal pravo sliko. Bolj kot nihče, sem trpel bridkost, ki jo je izrazil pesnik z besedami:

Grenka žalost me prešine,
ko se spomnim domovine,
od vsakogar zaničevane,
od nikogar spoštovane.

Sedaj, ko nam božični angeli spet oznanjajo mir, je treba zopet dvigniti oči k nebu, da bomo vredni sadov božjega učlovečenja. Dovolj je bilo praznih besed, dovolj hujskarij, polna je že mera sovraštva.

Naj bi se pri jaslicah spet vsi Slovenci združili; stari, kateri ste se oddaljili z razbolenim srcem; novi, ki ste zapustili ljubljeni dom, po katerem v teh dneh naša srca tako silno koprne.

Za vedno naj gre v pozabo okrutna beseda: izdajalci, morilci, begunci s krvavimi rokami... Pustimo Bogu, ki edini ve, zakaj je to strašno nesrečo čez našo domovino dopustil in kateri tudi edini pravično ve, kaj je kdo krv in kdo je zločinec in kdo junak in žrtev.

Vsi slovenski domovi naj se sedaj na širodo odpro in vsa srca naj odvržejo okove sovraštva, da ne bo več besede, ki bi žalila, ne meje, ki bi delila, temveč, da bo vsaj med nami uresničena Gregorčičeva želja "Učakal bi rad sreče dan dan našega združenja".

Čas je že, da se stari Slovenci zaveste Vaše narodne dolžnosti, katero imate do novodošlih. Slovenska kri so, Vaši bratje so, zato jih sprejmite medse, odprite jim vrata v Vaša društva, da bodo oni obnovili spet tisti ogenj, kateri je v teh jalovih bojih docela opešal, da bo spet zaplamtel v Vaših Domovih, ki Vam po nespameti Vaših slepih vodnikov sto je zaprti. Odprite pa tudi Vaša srca in vrata ter povabite Slovenca soseda na božično praznovanje.

Naj pride sad božičnega miru med nas tako, da se podero do tal ločilne stene, ker le tako bomo Slovenci v Argentini res mogli kaj pomeniti za našo domovino tedaj, kadar bo prišel čas, da si zares obnovimo "naš narodni dom, ki je še vedno štir v prah in vši kamni razmetani".

Sedaj pa še besedo za nove Slovence.

Štiri tisoč petsto bo že Vaše število. Kaka sila je to! Toda le, če gre naprej v strnjene vrstah. Če tega ne bo, boste kakor razlita voda, ki je čez pol ure ni več nikjer.

Če je kdaj naš narod okusil, kaj pomeni narodna skupnost, ste bili to vi, brezdomci. Brez vsega, z golem kožo in lačnim želodcem, ste brez upa upali v srečno bodočnost. Zanašali ste se na zavezniško pomoč, ki Vas je tolkokrat varala in kruto zlorabljal.

Pa ste uprli poglede v svet, kje je kaka slovenska duša. V imenu vsega naroda ste pošiljali klice na pomoč čez daljna morja. Tudi sem v Argentino smo slišali Vaš glas. Nismo preslišali klica.

Pa smo vzporedili Vaša in naša prizadevanja. Med tem ko je hrepnela proti nebesom zaupna molitev, smo z združenimi močmi iskali izhoda iz zagate in slovensko ime je začelo postajati znano širnemu svetu in se je imenovalo tudi na najvišjih državnih mestih.

Marsikdo, ki je računal na svoje, je doživel, da je bila naša narodna skupnost bolj močna in uspešna kot zasebno delo krvnih srodnikov.

Tako je koval svojo usodo naš narod, ki niti svoje lastne države nima, ki ga nihče ni štel in za marimel... Naša narodna skupnost je odprla slednjic vrata v Argentino. Sedaj je tukaj nova domovina za tisoče slovenskih brezdomcev in še bodo prišli za nami, če nam Bog pomaga.

Morda ima ta ali oni kak očitek, češ da je bil kdaj kaj zapostavljen. Pa če bi tisto tudi res bilo, gotovo je to, da se ima samo naši narodni skupnosti zahvaliti, da je v Argentino prišel in kaj naj pač pomenijo neznatne neprijetnosti v primeri z neprecenljivo dobroto, katere je bil deležen.

Kdo more biti sedaj tako umazan, tako nehvaležen da se bo slovenski skupnosti tukaj odtegoval?!

Nemara, da ima ta ali oni kaj obsojati. Kar z besedo na dan! Saj samo na ta način bomo naše sile strnili v skupnem delu za skupni blagor.

Če je bil Bog z nami tako dober, da nam je na tako čudovit način pomagal v tej silni narodni stiski, je pač pokazal, da naš narod ljubi in nam je s tem tudi podesetil dolžnost, da ga ljubimo tudi mi in zanj žrtvujemo vse domislice in dejstva našega užaljenega osebnega samoljubja.

Nihče ne zahteva, da imejte vsi eno samo glavo. Tudi na božično noč je več angelov oznanjalo božji mir vsem ljudem. Toda v glavnih stvareh pa naj bo med nami ena sama misel in ena sama beseda: pošten, veren Slovenec hočem ostati za vsako ceno. Zaradi mena naša skupnost nikdar ne bo škode trpela, pač pa bo v meni stavnitvega podpornika vsak čas imela!

Pozabite torej tiste nesmiselne prepire iz davnih in pol davnih dni. Saj ste vsi čutili, da ste bili po božji dobroti rešeni, zato uporabite Vaše življenske sile v medsebojno pomoč. Nihče naj ne bo razdiralec, vsak naj bo le gradič.

Nasproti starim Slovencem pa že tudi sami vidite, da je bila Vaša začetna misel napačna. Če je kdaj prišel v emigrantski hotel kak hujškač, je bil nepridiprav in ga niso poslali dobri rojaki, temveč je služil drugim, ki nimajo kar nič slovenskega srca. Pravi rojaki so Vam pa od vsega začetka prihajali nasproti z odprtimi srcem in odprtimi rokami. Prav malo je še takih, ki nimajo za novodošlega Slovenca lepe besede..

Zato pa je sedaj Vaša naloga, da se jim približate z zaupanjem.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Cesar Carrizo

BOŽIČNA SLIKA IZ ARGENTINSKE SALTE

Ko se v Paima-Sancho, (predgorje Andov) približuje Božična noč, se vsi skrbno pripravlajo, da pošte k jaslicam tete Vambe, tja v dolino, kjer bele hišice, posejane na obrezju potoka, sličijo čredi jagnjet, ki se pasejo in pijejo vodo v reki.

Ovčarji pustijo svojo drobnico, pastirji svoje crede, tkačke svoje kolovrate in stroje, mlaudenke svoja vedra, mlekarice svoje posode, vinicarke svoje brente, rudarji svoje svedre in kladiva, lovci svoje loke in pušcice in celo mlinarica spusti zatvorlico, da se voda raznije preko hval in odpočijejo mlinski kamni. Vsi ljudje pustijo svoje delo, da morejo poromati k bozjemu Detetu, ki se je rodil v Betenemu in ga moliti.

Vsa polja v dolini so polna cvetja in sadja. Celogoceno skalovje, kjer niti sokoli v pusti divjini nikdar ne pocivajo in kjer radi nerodovitnosti ne uspevajo rastline, se za ta čas, kot na čudeženiacin — odenejo z belocvetom in zimzelenom.

Kmet počiva in prepeva hvalnice in ob potih domijo pesmi potujočih; tukci prepevajo, konji rezgejo, voli mukajo in voda, ki je hoperj tiko tekla, žubori svojo živahnio pesem, ko se raziva preko bregov. Prekrasen je čas v Paima-Suncho. Ni mraza, niti ne sneži kot je ono čudezno noč, kakor pravijo.

Samo po sebi se razume, da nihče ne gre k Detetu brez darila ali "ljubecega spominčka", kakor pravijo ljudje. Zato je pastir Ivan Torares obljubil, da bo nesel peš dve jagnjeti v narocju. Pastir Aleksander Pañaflor bo nesel lep rožni venček s srebrnim križem, ki ga bo kupil v Salte na sejmu. Krisanta Flores, najboljša tkačka v dolini, lep šal iz guanakove voine in vezeno oblekco ki jo je naredila ob prepevanju psalmov in v tihoti, da bi bila tem lepša in lahka. Polikarpa Fierro, Presentación Sarabia in Karmela Ruarte, raznašalka vode, mlekarica in viničarka, so se dogovorile, da mu bodo podarile cvet-

(Nadaljevanje s 5. strani)

Oni Vas potrebujejo, ker boste obnovili spet tukaj pravega slovenskega duha, ker boste v njih tudi doprinesi k obnovitvi verskega življenja, ki je tako zelo opešalo.

Nevarno je, da bi se zgodilo ravno nasprotno in bi se tudi Vi poplitvili. Prav to je največja nevarnost, katera Vam preti v tej deželi zato je pa tem bolj važno, da se proti duhovni lenobi stanovitno borite in v zavesti, da s tem vršite velik apostolat med svojimi brati, boste pač vztrajali stanovitni v zvestobi do Boga in Marije.

Iz vseh studencev teče vino sveti večer, toda le tistemu, ki ima v srcu ljubezen do Boga in do vseh ljudi.

Naj se torej zasujejo vsi jarki, ki locijo stare in nove Slovence; naj izginejo vse stene, ki dele brate, otroke slovenske matere, da bomo tako sposobni izbrisati tudi vse meje, ki trgajo slovensko narodno zemljo!

lice: belocvet, zlatice, modriš, svise in smarnice, sirove zajcke in smarnice, sirove zajcke in golobe, jabolka in grozdje moskate.

Za temi nikakor ne zaostaja rudar Talamón Pueblo. V usnjati torbi ima dobro spravljena tri zlata zrna, ki jih je našel med peskom v reki kot darilo nebes ali cudeznih palčkov, ki cuvajo skrivnost gor. Naj bo kakor koli že. Brž ko je imel Talamon Puebla zlata zrna v svojih rokah, se je spomnil na božje Dete.

Za njim pride lovec Leon Montes. Njegov dar so tri krasno ustrogene kože: tigrova, guanakova in kačja, ki je dolga in tina. In končno bo mlinarica Maria Gaetan zaprla svoje mine in ponesla kot krono vsemu polne kose potic, prest in sascic. In niti enega hieba črnega kruha, tako dobrega in krepčilnega? Niti enega. Crn kruh je za delavce, ki se utrujeni in lačni vrnejo z gora, ne pa za tako svečan praznik.

Tako bo šel vsak s svojim darilom k jaslicam tete Vambe. Samo hlapec Manko Chahoma, ki je ravno ta čas prišel v Paima-Suncho in služi pri Ivanu Torares, ni imel nobenega darila za Mesijo. Bil je tako ubog. Prisel je peš po soteski, ki drži s severa na jug z višine 4000 metrov v cokljah z zavozanimi jermenami, kar pomeni skrajno neprihiko, ki se more pripetiti potniku; v irhastih hlačah in v velikem raztrganem robcu, ki mu je služil namesto suknje; njegov velik klobuk, ki je bil nekdaj bel, je že izgubil svojo barvo in obliko.

Rekel je, da se imenuje Manko Chahoma in Ivan Torares ga drugači ni izpraševal, ko ga je vzel pod streho. Hodil je na planine s čredo ovac, da bi si gospodar odpocil, ali delal, kar je bilo potrebno. Poleg tega je tudi pomagal pastirju, lovecu, rudarju in mlinarici. Vsi so ga ljubili z nekim čustvom usmijenja in občudovanja. Kdo je bil ta popotnik, ta cigan z gora, ki je odklanjal plačilo in v zameno zanj raje sprejemal pravo priateljstvo? Kdo je bil ta veliki gospod, zavil v cunje, ki je preziral blagostanje in imetje, a sprejel nasmej in prijateljsko podano roko? Vsi so si utili, da mu je v dnu duše, v njegovi tajnosti — besne in vihrala živa človeška bolest.

Bližala se je Božična noč.

Nekega dne, ko je šel s svojo čredo na pašnik, ga je poklical gospod Ivan Torares in mu dejal: "Ne pozabi, da se bliža Božič!"

"Dobro vem".

"In kaj boš nesel, Manko, Detetu Bogu?"

"Ničesar nimam, gospod".

"Pa vendar ne smeš iti praznih rok. Teta Vamba je uboga in za božični praznik se veliko porabi: sv. maša, streljanje, pojedina za vse vernike, ki so povabljeni, strti krožniki... Torej že veš, da ne smeš iti kar tako brez vsega. Če kaj rabiš, lahko razpolagaš z vsem, kar je mojega".

"Hvala, gospod Ivan Torares, najlahtnejši človek, ki so ga kdaj videle moje oči: toda prisegel sem, da ne bom sprejemal plačila, niti proiz nikogar nobene stvari".

"In komu si prisegel?"

"Sebi samemu".

"Ah, Manko Chahoma!"

"Raje ostarem doma, gospod Ivan in čuvam čredo".

"Čemu, saj jo bo čival pes, ki je boljši pastir kot midva obo sku-paj!"

Nista več govorila... Ker je bilo sonce že visoko, je šel Manko Chahoma s svojo čredo iskat paše v doline in soteske.

Teda ta gorski cigan je hrani v svoji duši božansko bol in neko skrivnostno pesniško navdahnjenje. Bil je muzikant. Toda, kateri gorski pastir ni to že po svojem rojstvu in po svoji usodi?

S trstiko je proizvajal čudežne melodije — a tega ni vedel nihče v dolini Paima-Suncho, ker še ni imel prilike, da bi razodel svojo skrivnost. Glej, to je eden izmed njegovih talentov. Kot umetnik rojen, je spretno združeval z globočko bolestjo, ki jo je hrani kot dedičino svojih pradedov, pokrajinske speve, govorico drobnih ptičkov, tuljenje vatra, šumenje voda, samogovor izvirčka, dvogovor grlic, ki jim veter razcefra svilene peroti in celo pritajeno šumenje samote in tištine, ki objame vse stvarstvo.

V njegovi piščali je zvenelo, kričalo in pritajeno jokalo žalostno in divje življenje, kot živo ogledalo in neločljiv spremjevalec človeka, ki prebiva v gorah. Manko Chahoma ni imel ničesar razen svoje pesmi, da bi ponesel k jaslicam.

Naj ponesejo drugi zemske darila in prepevajo himne, on ni imel drugega imetja, niti njegova ljubeča duša ni poznala druge govorice kot speve svoje pastirske piščali.

Ko je neko jutro zelo rano stopal po cvetoči dolini, mu je zasinila

vzvišena ideja, da bi ponesel Mesiji vso svetobo, vse speve in barve, opojne vonje cvetlic, sveži gorski zrak in zelena pobočja, celo gore same in višino neba in vse to v ubranih glasovih svoje piščali, v soglasnem pojemanju, naraščanju in hipnem molku svoje piščali. Bi li bila mogočna takšna vaja, tako vzviseno delo?

In Manko Chahoma je, tavajoč po samotnih gorskih stezah, premisljeval in z ljubečim hrepeneњem, s sladko bolestjo in divjim veseljem sestavljal božji slavospev, ki ga bo podaril božjemu Detetu.

Končno je prišla Sveta noč. Na potih, ki vodijo k jaslicam, je veselo odmevalo vpitje, streljanje, bobnanje in glas kitare. Bilo je splošno veselje na vasi.

V betiehemskem hlevu done motilive in hvalnice vernikov, ki kleče pred božjim Detetom, ki se je rodil o polnoči, ko petelini prvici pojo in ko se brezstevilne zvezdice dotikajo celo gorskih slemen. Vsi so že položili svoje darove k jaslicam na peseck in trato, samo Manko Chahoma ne. Tedaj je s tresočo roko izvlekel svojo piščal, vrgel kraje svoje rute preko ramen, se vsedel na klop in zaigral himno Stvarniku, uglašeno iz luči, iz barv, iz dogodkov, tako lepo in tako ubrano, kot se še nikdar ni slišalo, iz zraka in vode, iz daljne sinjine gora in nedosegljive višine neba.

Vsi pričajoči so nehote padli na kolena, ko so ga zaslišali. Njih duše je presulin meč, ki ne mori in jih je objel ogenj, ki ne peče. To je bil najdragocenjši dar, ki ga je ubogi človek iz Paima-Suncho ponesel na božično noč k jaslicam tete Vambe.

Prevod: S. B.

TITOVO TIPANJE PROTI ZAPADU

Ko je postal spor med Titom in kominformom javen, je začelo prihajati v svet vse polno novic o tem, da se bo Tito skenjal držati z manevriranjem z padnih velesil. Samo kot kronisti objavljamo nekaj takih novic, ki naj podajo okvir tistega, kako misli Tito izrabiti (prevarati) zahodne zavezničke.

Ko so izključiti Tita iz kominforma

sledili prvi gospodarski ukrepi nekaterih vzhodnih držav proti Jugoslaviji, je bil sam Kidrič tisti, ki je v Beogradu stopil na angleško in ameriško ambasado in tam povprašal, kaj bi zahodni zaveznički storili, če bi Sovjetska zveza Jugoslavijo napadla. Ker je Kidrič samo minister za industrijo in enoto gospodarstvo, je le težko, da bi on to vprašanje stavljal, ki spada bolj v pristojnost Tita samega kot vojnega ministra. Kakšen je bil odgovor Kidriču, seveda ni bilo objavljeno, toda nekaj tednov pozneje je milanski tednik "Europeo" prinesel napihnjeno poročilo o tem, kakšne velike koncesije vojaškega značaja je Tito dal zahodnim zaveznikom. List je celo pisal, da bi Tito dovolil zahodnim zaveznikom prehod njihovih čet skozi Slovenijo v Avstrijo in dalje proti vzhodu; le mimo grede je list omenil, da je Tito že pristal na ureditev zadeve Svobodnega tržaškega ozemlja, ki je še vedno razdeljeno na dvoje. Pisanje "Europea" je razumljivo, ker hoče izmazati Tita še bolj pri Stalinu, zahodne zavezničke pa postaviti v čudno luč: pogajajo se s Titem, dočim so Italijani tako pridni in voljni na vse... Držalo bi do tedaj najbrž samo dvoje: zahodni zaveznički žele

okrepiti in ustaliti ozemlje Svobodne tržaške države in zato mora Tito odstopiti svoj del tega ozemlja. Zato bi zaveznički najbrž dali nekaj gospodarskih koncesij Titu.

Pogajanja tečejo še vedno naprej in, kakor se vidi, potekajo tako, da razburirajo celo rimske vladne kroge. Ureditve tržaških teritorialnih zadev še ni, toda nekaj ustalitvenih potez ob zahodni meji Jugoslavije je le. Obmejna komisija je pri Gorici že uredila mejo med Jugoslavijo in Italijo in ostane tedaj samo še Svobodno tržaško ozemlje. Tokrat bi bili ameriški krogi tisti, ki bi Titu že podali nekaj gospodarskih zagotovil: Tito bo prejel nekaj kreditov in večjo količino industrijskih strojev iz USA. To je v Rimu uplivalo tako slabo, da je grof Sforza, italijanski zunanjji minister, poklical k sebi ameriškega veleposlanika v Rimu in ga vprašal, kako daleč misli Amerika v svoji krepitvi Titovega gospodarstva. Italija ima namreč nekaj posebnih zagotovil in obljud iz raznih ameriških virov. Letos v februarju, to je pred volitvami v Italiji, je bilo Italijanom večkrat nakazano, da bo mirovna pogodba spremenjena, če bodo pametno glasovali. Bidault, tedanji francoski zunanjji minister, je v imenu Francije, Anglije in USA predlagal, da se Trst vrne Italiji. Drugi so šli še dalje in italijanskim politikom pripovedovali, da so Amerikanci prepričani, da bo Tito prejko v 18 mesecih padel; tedaj bo v Jugoslaviji izbruhnila notranja revolucija. V tistem trenotku bi Italijani mogli reči, (Nadaljevanje na 7. strani)

Novice iz Slovenije

V Ljubljani so ustanovili novo odkupno podjetje "Gostinstvo". Posluje v Tržni ulici pri Stepiču.

Slovenski upodobljajoči umetnik v Titovini so imeli nedavno občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen Jakac, za tajnika Slavko Pengov. Med odborniki je tudi Karel Putrih.

V Ljubljani so v zadnjem času delili za dojenčke po pol kg. limon po ceni 62 dinarjev za 1 gg. Tudi delitev limon je bila na nakaznice.

Odkup krompirja še nadalje slabo poteka. Niti en okraj ni izpolnil določenega "plana". Do 25. oktobra je bilo izpolnjene komaj 46 odstotkov republiškega "plana".

Titov komunistični tisk napada žel. upravo zaradi nereda v dostavljanju vagonov. Obenem poudarja, da sploh primanjkuje prevoznih sredstev.

V Zagrebu je bil obsojen na smrt Paveličev letalski general Vladimir Kren.

Ljubljanski komunistični tisk stalno objavlja članke o novi odmeri dohodnine kmetom ter hvali komunistično davčno politiko, ki da mora biti naperjena proti premožnejšim poljedeljem.

Okraji Črnomelj, Grosuplje, Novo mesto, Poljčane in Dravograd po zatrjevanju Titovega časopisa niso izpolnili "plana" glede redne preskrbe prebivalstva z mesom. "Plan" za odkup živine na prostem trgu pa so posamezni okraji izpolnili le 10 do 15 odstotno, zaradi česar potrošniki niso mogli prejmati določenih obrokov mesa. Komunistični tisk vidi vzroke za to v odporu bogatejših živinorejcev, v oddajanju telet namesto težke živine, v napačnem postopanju krajevnih odborov in v dejstvu, da kmetje sedaj namenoma rede manj glav živine, kakor poprej, samo, da je ni treba oddajati.

Kozleriev grad v Ortneku je prevzelo mesto Kočevje. V gradu je sedaj 32 starcev in one mogli, v vsem pa je predvidenih 60 postelj. Titovsko časopisje ob tej priliki napada krajevni odbor, češ da sploh ničesar ne stori za ureditev stanovanjskih razmer v gradu.

Ljubljanski stanovanjski urad je izdal analog za razne preselitve. Ukrep je zadel bivše trgovce, tovarnarje in ostale "špekulanke", ki da so imeli v Ljubljani razkošna stanovanja. Tako bodo izselili več znanih biv. ljubljanskih trgovcev, med drugimi tudi trgovca Engelmana, biv. lastnika trgovine z otroškimi igračami "Ciciban", ki sedaj ni nikjer zaposlen, ker je službo pri mestnih po djetjih pustil in je po pisanku titovskih

(Nadaljevanje s 6. strani)

da ob svoji vzhodni meji ne morejo trpeti nemirov in neredov in bi zasedli svojo staro mejo do Postojne ali pa še dalej naprej. Italija bi na vzhodu tako prejela zopet vso Istro in nekaj dalmatinских otokov, le Reka bi postala tako svobodno mesto, kakor je danes Trst...

Take in enake govorice spremljajo Titove poteze v sedanjem političnem položaju. Kakšen bo zaključek teh premikanj, pa je težko predvideti že v tem obdobju prvih tipanj. Na eni strani drži, da je Tito komunist in strupeno ponavlja, da to hoče ostati, na drugi strani pa se spravlja z njim v manever ljudje, ki so si v Teheranu, Jalti in Potsdamu — upajmo — vendarle že nabrali nekaj skušenj o tem, kako je komunistom zapatiti. Po dosedanjih pogajanjih v Parizu in Berlinu ter drugod moremo meniti, da zahodni zavezniki še niso zašli tako daleč, da bi bilo treba reči, "da bo govi tistega, ki ga hočejo uničiti, udarijo s stopoto".

listov izjavil, da noče delati za to cigansko državo in čaka raje spremembe.

V Ljubljani komunistični listi napadajo Franceta Pavlija iz Krakovske ulice, češ, da je kot nameščenec trgovskega podjetja oddal boljše blago, med drugim tudi kislo zelje samo "boljšim" ljudem.

V Kočevju so obsodili Titovci župnika Andreja Stareta na 13 mesecev zapora. Med drugim so mu očitali, da je v šoli smešil sedaj veljavni in priznani nauk o biologiji. Prepovedali so mu tudi izvrševanje duhovniškega poklica in to za stalno.

V Brežicah so titovi komunisti obsodili na 10 let 67 let starega duhovnika Noča iz Krškega.

V Ljubljani je nedavno pričel II. kongres KPS. Titovski kom. listi že cele tedne prinašajo v celoti govore vseh vodilnih komunistov, ki vsi poudarjajo zvestobo komunističnemu nauku o ureditvi države in družbenega reda.

V Sloveniji in povsod drugod je čutiti veliko pomanjkanje delovne sile. Titovi kom. listi pozivajo OF, "naj pomaga pri veliki bitki, ki se bije po vsej državi za izpolnitve plana, ki v mnogih podjetjih zastaja zaradi pomanjkanja delovnih sil".

Kritično stanje voznega parka se je v zadnjem času še bolj zaostriло. Stojnina za 5116 vagonov je samo v oktobru znašala nad 2 milijona dinarjev. Komunistični oblastniki zvracajo odgovornost za to na premogovnike in na železarno v Jesenicah. Rudnik v Velenju je n. pr. plačal v zadnjih šestih mesecih nad 161.000 dinarjev stojnine.

Nad posuruvostenjo sportnikov se zgrajajo v Ljubljani. Občinstvo je n. pr. v Mariboru pri nogometni tekmi prepleto sodnika, v Ljubljani so se pa med igro stepli igralci.

V Zalogu je 21. novembra prišlo do težke železniške nesreče. Na mostu čez Ljubljanico sta trčila osebni in tovorni vlak. Prva dva vagona osebnega vlaka sta zgrmela v deročo Ljubljanico. Pri trčenju se je razbilo 8 tovornih vagonov. Po "uradnem poročilu" je železniška nesreča zahtevala 3 mrtve in 22 težko in lažje ranjenih. Ljudje pa poročajo, da je bilo 30 mrtvih. Nesrečo je zakrivilo osebje tovornega vlaka. Strojedaja je prezrl znak za "stoj".

Umrli so: Dr. Janko Rak, zdravnik v Gornjem gradu, Rudolf Strle, kasacijski sodnik v p., Ivanka Lenarčič, vdova po prof. v Ljb., dr. Ivo Lilinger, tajnik upravnega sodišča v p., Ferdo Tičar, višji davčni upravitelj v p.

V Ljubljani in drugod po Sloveniji mila skoro več ne poznajo. Na nakaznice delijo pralni prašek.

Slovenski pisatelji so naslovili na bolgarske kulturne delavce odprto pismo, v katerem grajajo bolgarsko kritiko Cankarjevega dela "Kralj na Betajnovi". Bolgarski komunisti očitajo Cankarje "reakcionarstvo".

Ciril - Metodova družba se je na zadnjem občnem zboru, ki ga je vodil dosedjni predsednik dr. Fellacher preosnova. Sedaj je tudi ona postala "množična organizacija" in se je vključila v OF in bo "podpirala borbo anti-fašističnih organizacij za pravice zamejnih Slovencev. V odboru so sedaj sami ofarji s predsednikom Francetom Bevkom na čelu.

V Sloveniji in drugod po državi ljudje stradajo. Namesto, da bi komunisti podpirali potrebno ljudstvo doma, so iz njega še izmozgali 9 milijonov dinarjev in jih poslali stavkujočim rudarjem — v Francijo.

Komunisti pač nimajo sreča s svojimi "plani". Posestvo kopališke uprave v Dolenjskih toplicah so razdelili med male kmetje. Sedaj so jim pa dodeljeno zemljo zopet odvzeli in jo vrnili kopališki upravi. Razlog: slabo gospodarstvo.

V Kranju delavstvo ni prejelo zimskih jabolk kljub nakazilom na razne ustanove in občine. Povsod je delavstvo dobivalo enak odgovor: jabolk ni.

V Titovini so izdali novo uredbo o delavskih plačah. Uredba določa dve tarifni lestvici, eno za delo po učinku v normi, drugo pa za nenormirano delo. Enake plače za delavstvo so s to uredbo odpravljene. Titovci pravijo, da so enotne plače "malomeščansko in nazadnjaško naziranje v korist našim sovražnikom".

V petletki za leto 1949 so predvidena melioracijska dela na Barju, v Prekmurju in na Cerkniškem jezeru.

"Gradil", titovsko podjetje v Šoštanju, objavlja osmrtnice za 4 delavke ki so se ponesrečile pri delu.

V Ljubljani so objavili poziv za prijavo preščev za zakol.

V Ljubljani so obsodili več razširjevalec "Matjaževega glasu". De Comelli Pavla, uradnica v gradbenem ministru, je dobila 12 let, Komljanec Jože z Zaloške ceste in Ojster Janko, trgovski sotrudnik, pa 8 let.

V Ljubljani je 30. novembra umrl pesnik in sed. pravni referent dr. Igo Gruden. V kom. "Ljudski pravici" mu je napisal nekrolog Janez Logar.

V Beogradu so izkličili z univerze 1235 akademikov, ker niso hoteli sodelovali pri kom. ureditvi družbenega reda. To se je sedaj zgodilo na isti univerzi, ki je bila pred vojno v Jugoslaviji najbolj komunistična.

Dr. Fogar, bivši tržaški škof, je nedavno praznoval 25. letnico škofovskega posvečenja. Tržaško škofijo je vodil do 30. oktobra 1936 in je bil zaradi svoje pravčnosti priljubljen tako med duhovniki, kakor tudi med verniki. Sedaj živi stalno v Rimu.

V Alojzijeviču v Gorici je bil imenovan za podravnatelja novomašnik Anton Prinčič.

Za kaplana sta bila imenovana: v Pedoeiri Stanka Premrl, v Štandrežu pa Cvetko Žbogar.

V Trstu je umrl Ivan Bavdaž, mestni stražnik v p.

V Gabrijah pri Sovodnji so imeli nedavno birmo. Birmancev je bilo 90. Istočasno blagoslovili tri zvonove, 2 za Vrh, enega za Gabrije in kip Male Teresike.

V Brdih se kmetje vedno bolj upirajo vstopu v komunistične sovhoze, ker nočejo postati državni sužnji. Nedavno je bil sestanek biv. kolonov v Neblem v zahod. Brdih. Komunistični priganjač Primožič se je zastonj trudil, da bi prepričal kmete in jih pregovoril za vstop v kom. zadrugo. Vsi razen enega so se sklici: "Obljubili ste nam zemljo, izpolnite sedaj oblubo" zapustili zborovališče.

V Slatniku pri Ribnici je nedavno umrl ugleden in marljiv gospodar Janez Čampa p. d. Birtov oče.

Na Goriškem je kljub deževju vinska letina dobra.

V Devinu so za slovenske otroké odprli otroški vrtec.

V Gorici je umrla Katarina vd. Leban, roj. Kumar iz Solkana.

V Ptuju je umrl Sancin Anton. Dosegel je visoko starost 95 let.

V Krminu je umrla na porodu Ivanka Bizjak iz Kozane. Bila je skrbna in pridna gospodinja.

V Neblem v Brdih so titovci obsodili svojega "tovariša" Ninco Peršoljo na 3 mesece prisilnega dela, ker je ozmerjal komunističnega podrepnika Mirkota Domensisa. Zaradi neusmiljenega priganjanja ljudi v kom. zadrugo mu je vzdelen priimek "neusmiljen pes".

Beg diplomatov in častnikov. — Kakor poročajo radijske postaje, je mejo pri Trstu prekoračil visok častnik Titove vojske in hotel pobegniti na Svobodno tržaško ozemlje. Toda Titovi stražniki so streljali za njim in ga težko ranili. Sedaj je v tržaški bolnišnici. Istočasno pa je blizu tam druga skupina (pet častnikov in en diplomat) prekoračila mejo in zbežala iz Jugoslavije. Prišli so srečno v Trst in oblastem izjavili, da so zbežali iz političnih razlogov.

Bratko Kreft zaprt. — Kakor poročajo, je Ozna v Ljubljani zaprla pisatelja in režisera ljubljanskega gledališča Bratka Krefta.

Martin Krpan in Ivan Cankar. — Tržaška "Demokracija" je objavila feljeton v obliki razgovora med Martinom Krpanom in Ivanom Cankarjem. Članek je prodrl čez mejo v Slovenijo, kjer ga sedaj pratipkovajo in podtalno širijo.

Bolj je hudo kot v vojni. — Ljudje trpe v Sloveniji silno pomanjkanje in so brez najnujnejših potrebščin. Mnogi govore, da bi jih samo vojna mogla rešiti, kajti najhujša vojna ne bi bila tako strašna, kakor je življenje pod Tito-vim režimom.

Tito - samosilnik. — Kakor poročajo, prehaja Tito v najhujšo osebno diktaturo. Odkar se je skregal z Moskvo, postaja neznosen in niti Kardelj in Djilas se več ne čutita varna, kdaj ju bo maršal "pogruntal". Grad na Brdu pri Kranju je Tito spremenil v pravo trdnjava in iz svoje vojske si je ustvaril osebno stražo, ki je hujša od Hitlerjeve SS telesne garde.

TELIC VLADIMIR
NOVAK PAVLE

Rondelu 1295
Ramos Mejia, F.C.O.

Odpila sva krojačnico.
Blago na izbiro po vzorceh

Dohod: S postaje Ramos Mejia, Kolektiv št. 3.

Priporočava se slovenskim rojakom.

Blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto želi svojim strankam urar

SILVO LIPUŠČEK
Sarmiento 1754/I.

"CASA BOYU"

OLAZABAL 2336 (pol kvadre od oglasa Cabildo 2300)

Lepa izbira ur, zlatnine, srebrnine in nakita.
Vsa popravila ur in zlatnine najvestneje in točno izvršena.
Odprt vsak dan od 9. do 12.30 in od 14.30 do 20.

Ob sobotah popoldne se slovenske stanke lahko zglase v našem stanovanju, ki je v isti hiši Olazabal 2338, prvo nadstropje štev. 5

Slovenci v Argentini

Buenos Aires, 15. decembra.

SVETI MIKLAVŽ MED SLOVENCI

Sveti Miklavž na slovenske protikomunistične begunce ni pozabil tudi letos. Prejšnja leta jih je stalno obiskoval po raznih taboriščih v Italiji in Avstriji, letos jih je pa že obiskal v novi domovini v Argentini. Prišel je med nje, da razdeli darila med pridne otroke, predne pa opozori, da se v novem letu po boljšajo.

Prihod sv. Miklavža v Argentino se je zaradi velike razdalje malo zakasnil. Priti je mogel šele 11. t. m.

Na Miklavževanje, ki so ga priredili v San Martinu, so prihiteli številni tamkaj bivajoči slovenski begunci. V ljubki dvorani župnišča, ki jo je velikodušno dal na razpolago tamkajšnj župnik, se je v večernih urah v soboto, 11. t. m. zbralo lepo število slovenskih beguncev, največ seveda družin z otroci, ki so vsi nestrpni pričakovali sv. Miklavža in njegovih daril. Pred prihodom nebeškega dobrotnika je moški zbor zapel nekaj lepih slovenskih narodnih pesmi, fantje pa so na violine in kitare zaigrali nekaj poskočnih komadov, tako da je lahko sv. Miklavž prispeval na pripravljeni oder v prijetnem vzdušju. Seveda tudi angelov in parkljev ni manjalo, tako, da so otroci resnično v spoštovanju in strahu pričakovali dobrotnega poziva sv. Miklavža, ki jih je nato obdaroval.

V nedeljo, 12. decembra pa je prišel sv. Miklavž na povabilo Društva Slovencev v veliko dvorano San Jose v ulici Azeuenaga 164. Veliki in mali so z nestrpnostjo pričakovali visok obisk. Še pred prihodom svetega Miklavža se je zatekla v dvorano slovenska deklica, ki je vsem povedala, da je pobegnila iz Slovenije. Popisala je silno gorje, ki je sedaj tam pod komunistično strahovlado. Pobegnila je v svet, v svobodo. Ko je zvedela, da bo slovensko begunsko družino v Buenos Airesu obiskal sveti Miklavž, je pohitela k slovenskim beguncem, da bi še sama potožila svoje trpljenje velikemu nebeškemu svetniku.

Sveti Miklavž jo je potolažil in ji po globil vero in upanje v lepšo bodočnost, ki bo nastopila tudi za narod doma, ko bo za vedno premagano nasilje in krvica in bodo po vseh cerkvah zopet zadoneli zvonovi, in se bodo vrata cerkva zopet na široko odprla vernemu ljudstvu. Nato je pa Sveti Miklavž naslovlil nekaj toplih besed na stare in mlade. Popisal je njihovo pot iz Evrope v Argentino in jim dal koristnih naukov za življenje v novi domovini. Predvsem je pozdrjal potrebo po skupnosti in vnemi za dobro stvar. Nato je pa kljal pred svoj prestol odrasle in malčke ter jim je po zaslugi izročal darila.

Po končani obdaritvi se je z vsem svojim angelškim spremstvom in za njim tudi s peklenščki poslovil od slovenske begunske družine in se podal na obisk k še ostalim slovenskim begunskim skupinam v Argentini.

† ANTON URBANČIČ

Slovensko begunsko družino v Buenos Airesu je 5. decembra t. l. globoko presunila novica o smrti Antona Urbančiča iz Čateža pod Zaplazom.

Pokojni Urbančič je prišel v Argentino 26. avgusta t. l. Tu so ga že pričakovali njegovi sinovi, ki so ga kot težkega bolnika — že pred dvemi leti ga je zadela kap — sprejeli k sebi in so nato storili vse, da bi mu olajšali nezmočno trpljenje. Bog ga je rešil 5. decembra ob petih popoldne in ga poklical k sebi dobro pripravljenega.

Pogreb dragega pokojnika je bil 6. decembra ob petih popoldne na pokopališče v San Justo. Pogrebni sprevod sta vodila č. g. Orehar in Grčman. Udeležili so se ga pa številni pokojnikovi znanci in prijatelji z domačega kraja, kakor tudi z barleškega taborišča v Italiji z g. Smersujem na čelu.

Pokojnik zapušča doma ženo, v Argentini 5 sinov in eno hčerko, brata z ženo in hčerkico, eno hčerko s tremi otroci pa v Nemčiji.

Slovenska protikomunistična begunska skupina bo svojega dragega člena, ki je v begunstvu zaradi svoje težke bolezni toliko prestal, ohranila v trajnem spominu, njegovim otrokom pa izreka globoko sožalje.

Slovencem v Miramaru in Mar del Plata. Na novega leta dan bo v Miramar prišel na obisk k tamošnji slovenski begunske skupini č. g. Janez Hladnik. Naslednjega dne, t. j. 2. januarja 1948 ga boste lahko dobili v farni cerkvi. V dneh 3., 4. in 5. januarja bo pa v Mar del Plata v cerkvi sv. Petra.

Romanje v San Anton de Padua bo 16. januarja. Odhod iz Buenos Airesa ob poljubnji uri Sv. maša bo ob 10.30, popoldne ob 17. pa litanije. Vrnitev v mesto proti večeru. Skupnega vlaka ne bo!

Prihod novih Slovencev. V petek, 3. decembra t. l. je prispevala v Buenos Aires ameriška vojaška prevozna ladja General Sturgis ter je med drugimi emigranti pripljala v Argentino 321 slovenskih protikomunističnih beguncev s Koroške. To je že tretja skupina Slovencev, ki je prišla s Koroške v Argentino. Proti koncu meseca je pa napovedana že četrtta.

Po izvršenih formalnostih v imigrantskem hotelu se sedaj ljudje že razhajajo na nova službena mesta. Dve skupini naših ljudi sta odšli v Mendoza. Prva je odpotovala 12. decembra. V vsem je bilo 47 ljudi, med njimi 27 otrok, druga pa 16. decembra. V tej so bile tri slovenske družine s 15 družinskimi člani. 76 ljudi je našlo zavetišče v zavodu Rodo v mestu. Proti odškodnini imajo ljudje v njem stanovanje in hrano, lahko pa takoj odidejo na delo. V tem času si bodo pa lahko mirno iskali nova stanovanja. Večja skupina do 150 ljudi bo pa dobila stanovanje v večjem stanovanjskem objektu nekaj minut izven mesta.

Najmlajša slovenska Argentinka. V dñžini dr. Ludvika Šurma in Marije Rot so 9. decembra dobili hčerkico, ki je dobila ime Alenka. Čestitamo!

POLNOČNICA

bo v spodnji cerkvi Sv. Roze, Pasco 409
25. decembra ob 23. uri bo slovenski Božič v Radio El Mundo. Pevski zbor slovenskih beguncev bo zapel nekaj najlepših slovenskih božičnih pesmi.

NOVA MAŠA V CORDOBI

Córdoba, 13. decembra.

V nedeljo, 12. t. m. je imel naš rojak Kavčič Leopold, doma iz Radgona, salzijanec, v Cordobi novo mašo. Na slovesnost so prihiteli mnogi Slovenci iz Buenos Airesa, Rosaria in od drugod. Starše novomašnika sta zastopala stara Slovenca ga. Olga in g. Jože Francetič, oba ugledna in splošno znana Slovence iz Cordobe. Slavnostno pridigo je imel č. g. Orehar, botra pa sta bila ga. Celina Jazbec in njen soprog, tudi stara Slovenca.. V njuni hiši se vedno zbirajo vsi cordobski begunski Slovenci in stari Slovenci, ki čutijo z nami.

Na novi maši so spet prišli do izraza

lepi slovenski običaji, ter je ob tej prilici napravil nekaj odličnih fotografiskih posnetkov g. Lovrin.

Po slovesnosti so se novomašnik č. g. Kavčič Leopold in gostje podali v cordobski Slovenski Dom, ki ga je pred leti postavil g. Francetič. Ni seveda manjalo na novomašni gostiji govorov in slovenskega petja, tako da je bila vsa slavnost resnični odraz novih maš v domovini.

Vesel dogodek v družini g. Lovrina. V sredo, 24. novembra je pomnožila družinsko srečo Ivana in Marije Lovrin močna in zala hčerkica, ki je pri krstu dobila ime Anica. Obred sv. krsta je izvršil 5. t. m. salezijanski novomašnik č. g. Polde Kavčič. Agilnima delavcema

v naših društvenih naše iskrene čestitke!

Cordobska slovenska emigrantska skupina se množi. Sicer počasi, toda stalno. Zlasti smo bili veseli prihoda družine g. Jazbeca, ki je skupno s svojim očetom odprl v mestu lastno urarsko delavnico. Temu prvemu samostojnemu podjetju bo verjetno kmalu sledilo novo gostinsko, o čemer bomo pa še poročali.

Chapad Malal — Mar del Plata, 3. nov.

Ker prihaja vedno več Slovencev v Argentino, jim svetujem, naj se nikarne strašijo iti v provincio, kjer si bodo za prvo silo več lahko prihranili, kakor v mestu. Mi imamo takaj plače po 300 pesov, za hrano plačamo 46—47 pesov. Ostane nam čistih 250 pesov.

SLOVENCI

SLOVENSKI AKADEMICKI NA GROBU APOSTOLA SV. JAKOBA

Madrid, v novembру.

Na grob sv. Jakoba apostola so že v starih časih radi romali tudi Slovenci. Dasi je bila Kompostelja (kakor so Slovenci nazvali špansko mesto Santiago de Compostela) tako daleč, tam vendar niso bili brez slovenskih romarjev; zdi se, da jih je bilo v starih časih več, ko pa sedaj v modernih, ko so prometne zvezze razdalje zmanjšale. Zadnji dogodek, ki je spominjal na našo povezanost s Komposteljo, je bila v Ljubljani pred leti opera p. Hajolina Satnerja: "Kompostelski romar" in za katero je besedilo napisal Ivan Pregelj.

Slovenski katoliški akademiki, ki studirajo v Španiji pa so to tradicijo dejansko obnovili, ko so dne 30. oktobra iz Madrida odpotovali na romanje v 700 km oddaljeno svetišče sv. Jakoba v Santiago de Compostelo. Na romanje je šlo 120 akademikov madrilske univerze, in 18 slovenskih akademikov. Na slednjega dne 31. oktobra so akademiki šli v romarski procesiji skozi mesto v svetišče. Na čelu je šla godba, za godbo pa so nosili zastave vseh narodnosti, ki so bile v procesiji. Na čelu je bila španska zastava, nato hrvatska, za njo slovenska in nato so si sledile zastave: slovaška, georgijska, madžarska, poljska, romunska in ukrajinska. Za zastavami so korakali akademiki - romarji, ki so v rokah nosili debele romarske palice v obliki križa. Pri glavnih vratih je procesijo pričakoval škof, obdan od kanonikov. Sv. maša v katedrali je bila po vzhodnem obredu. Pri darovanju so zastopniki vseh narodnosti po vrsti prebrali v svojem jeziku posebno posvetilno molitev sv. Jakobu. Ob koncu je imel škof nagovor, v katerem se je posebej dotaknil nas Slovencev in navajal, da slovenska narodna pesem pogosto govorji o romanju in romarjih na grob sv. Jakoba v Komposteljo.

Po slovesnosti v katedrali je bila preditev na univerzi. Naslednjega dne je bila dopoldne slovenska škofova služba božja in popoldne so se romarji vrnili v

Iščem pletilnega mojstra ali samostojnega delavca za puloverje ali pa takega, ki se razume na avtomatske ali polavtomatske stroje. Plača po dogovoru; more biti tudi udeležba pri procentih proizvodnje.

Naslov na Víctor Martínez 50

RADIO

po Vaši želji in nizki ceni izdelujem

Fašun Franc

LARREA 113 RAMOS MEJIA
V nedeljo po maši na V. Martínez 50

Madrid; tako so se tudi slovenski romarji letos udeležili slovesnosti Jakobovega svetega leta v Kompostelji; to sveto leto je vedno tedaj, kadar pride god. sv. Jakoba na nedeljo. Zato priliko so v katedrali odzidali tudi posebna sveta vrata. V listini ob grobu sv. Jakoba je sedaj položena slovenska molitev, za naše žrtve, ki so padle za domovino, za vse begunce in za one, ki trpe doma. Slovenska zastava pa na častnem mestu krasiti glavni oltar katedrale.

NEMČIJA

Vesele in blagoslovljene božične praznike srečno Novo leto 1949 prav iz srca želim vsem znancem in prijateljem, posebno še Belokranjecem in vsem tistim, ki so dneve begunstva preživel v objemu meranskih hribov.

Pečarič Martin,

Ostlandlager, Eschwege.

Ljubljana v septembru. Žalostne posledice triletne okupacije Slovenije po komunistih je opaziti na vsakem koraku. Najprej reslivejše je dejstvo, da se je zaradi bede in pomanjkanja neverjetno razširila tuberkuloza. Nad 50% otrok v šolah je jetičnih. Žene po tovarnah kašljajo, delavci se onesveščajo pri delu in bolnišnice so prepričljene. Zdravil ni. Med tem, ko na eni strani narod strada in propada, se vozarijo okoli dobro rejeni titovski kom. funkcionarji ter se šopirijo s pokradenim in naropanim narodnim premoženjem. To je prava slika komunistične enakopravnosti in bratstva v praksi!

†

Dne 5. decembra t. l. je po več kot dveletnem trpljenju odšel k Bogu po zasluženo plačilo

ANTON URBANČIČ

doma iz Čateža pod Zaplazom. Pokopali smo ga 6. decembra ob petih popoldne na pokopališču v San Justo. Vsem starim in novim Slovencem se zahvaljujemo tako za udeležbo pri pogrebu, kakor tudi za vso skrb, ki so jo izkazovali dragemu očetu med bolezni. Prav iskrena zahvala pa še č. duhovščini za vodstvo pogreba in vsem darovalcem cvetja. Dragega pokojnika priporočamo vsem v molitev.

Zaluboči sinovi in hčerke ter ostalo sorodstvo.

Poravnajte naravnino čimprej!

Imprinta "Dorrego", Dorrego 1102, Buenos Aires